



ใต้เงา อิสลาม





ขอบคุณบุคคลที่ช่วยอย่างแข็งขัน

1. คนต้นเรื่อง ที่นำเรื่องราวของชีวิตตนเองมาถ่ายทอด
เพื่อประโยชน์สาธารณะอีกมากมายหลายชีวิต
2. ผ.ศ. แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง ภาควิชามานุษยวิทยา
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ไปนั่งพูดคุยกับคนต้นเรื่อง
แล้วเล่าออกมาเป็นตัวหนังสือ
3. คุณมุฮัมมัดโตรอยี แวก้อจิ ผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของชีวิตสู่ภาพสีน้ำ
4. อาจารย์ชัยวัฒน์ มีสัจฐาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ผู้ถ่ายทอดจากภาษาไทยไปสู่ภาษายาวี
5. คุณมุฮัมมัดอาลี วาเต๊ะ สนง. กศน. บันนังस्ता
และนางสิริภา มะดากะกุล ประธานเครือข่ายสตรี อำเภอยิงอ
ผู้ให้คำปรึกษาภาษายาวีในท้องถิ่นเข้าใจแบบง่ายๆ

คำนำ

3 ปีที่ผ่านมา มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ได้มาทำงานเรื่องเอดส์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ไม่ว่าจะเป็นปัตตานี ยะลา นราธิวาส สิ่งที่เราพบเห็นอยู่ทั่วไปคือ คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เชื่อว่า เอดส์อาจจะจะเป็นปัญหาของจังหวัดอื่น แต่ไม่ได้เป็นปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ด้วยเหตุผลหลักที่ทำให้เข้าใจอย่างนั้นก็คือ วิถีมุสลิมที่ยึดมั่น และอีกเหตุผลที่สำคัญคือ แทบไม่พบหรือได้ยินว่ามีคนเป็นเอดส์ในชุมชนหรือถ้ามีก็น้อยมาก ซึ่งทำให้ตอกย้ำความเชื่อนี้

แต่จากข้อมูลที่เราพบเจอจริง คือ มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวนมากมารับยาต้านไวรัสเอชไอวีที่โรงพยาบาลเพื่อรักษาตัว และยังมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีเจ็บป่วยและเสียชีวิต เนื่องจากเข้าถึงการรักษาที่ช้าและการรักษาตัวที่ไม่ต่อเนื่อง!!! ทั้งที่ในปัจจุบันการรักษาเอดส์เป็นเรื่องที่รักษาได้และทุกคนที่เป็นคนไทยมีสิทธิในการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้มีข้อที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ตรงที่ว่า แทบไม่มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่พร้อมจะเปิดตัวกับชุมชนอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ เพราะการที่เราไม่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีลุกขึ้นมาเล่าเรื่องของตัวเอง ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในแง่มุมมองของชีวิตมากกว่าเข้าใจเอดส์ในแง่มุมมองของโรค คำถามที่ต้องช่วยกันตอบว่า เพราะอะไร ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในแถบนี้ถึงไม่พร้อมจะเปิดเผยตนเองต่อชุมชน

หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นเพราะมูลนิธิฯ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเอดส์ผ่านวิถีชีวิต ประกอบกับมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีในพื้นที่ อยากจะแบ่งปันเล่าเรื่องชีวิตของตนเองในแง่มุมต่างๆ ทั้งทัศนคติ ความเข้าใจ ความรู้ ต่อเรื่องเอดส์ที่อยู่ในวิถีชีวิตปกติธรรมดาของคนๆ หนึ่งที่ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ตลอดทั้งชีวิต อาจจะมีบางช่วงที่ต้องออกจากพื้นที่ไปประกอบอาชีพบ้าง แต่สุดท้ายก็ต้องกลับมาที่พื้นที่เพราะที่นี่เป็นบ้านของเขา หนังสือเล่าชีวิตเล่มนี้จึงเกิดขึ้นมา

ขอขอบคุณทุกๆ คนที่ช่วยกันคนละไม้คนละมือ จนทำให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จออกมาได้ และที่ต้องขอบคุณมากที่สุดก็คือคนต้นเรื่องในหนังสือเล่มนี้ ที่ช่วยเริ่มถางทางตั้งต้น เปิดทางให้เกิดการทำงานเรื่องเอดส์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้อย่างมีความหมายและลึกซึ้งมากกว่า "โรค" ชนิดหนึ่งเท่านั้น

เมษายน พ.ศ. 2555

มูลนิธิเข้าถึงเอดส์

คำนิยาม

ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมที่มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ในรูปของการเล่าเรื่องที่แม้ว่าจะดำเนินไปคล้ายนิยายเล่มหนึ่งแต่ก็เป็นเรื่องที่อยู่บนเค้าโครงความจริงที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ซึ่งการนำเสนอความจริงอย่างตรงไปตรงมามักต้องเผชิญกับความเจ็บปวดทุกซทุกน ขณะที่การนำเสนอในรูปตัวละครของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะช่วยลดความเจ็บปวดจากการรับรู้ความจริงอันขมขื่นลงได้แล้วก็ได้ไม่ได้ทำให้ความจริงที่สังคมควรรับรู้เกี่ยวกับเอดส์ขาดตกบกพร่องไปแต่ประการใด

เรามักรับรู้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในแง่ของผู้ถูกกระทำเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่หนังสือเล่มนี้ทำให้ตระหนักได้ว่ายังมีปัญหาอันซับซ้อนลึกซึ้งอีกมากที่ฝังตัวอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ เป็นปัญหาที่คนในพื้นที่เองที่ลงมือกระทำต่อคนกันเอง ทั้งนี้เป็นเพราะมีความไม่รู้ ซึ่งเป็นผลของการไม่ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเช่น ผู้หญิงทั้งสามคนที่เป็นตัวละครหลักของหนังสือเล่มนี้ล้วนเป็นผู้ถูกกระทำจากสังคมและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว ที่สร้างความไม่รู้และความกลัวให้เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่ความไม่รู้และความกลัวสามารถจะหยุดได้ด้วยความรู้และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ขณะที่ตัวละครอย่างแบกอาริมสะท้อนวิถีชีวิตที่ศาสนาแทบไม่มีส่วนในการตัดสินใจกระทำการใดๆ ของกลุ่มวัยรุ่นนเลย มิใช่เฉพาะเด็กที่ไม่เรียนศาสนาเท่านั้น แต่แบกอาริมที่เคยเป็นเด็กเรียนดีด้านศาสนามาตลอดกลับไม่สามารถใช้ความรู้ที่มีในการประกอบการตัดสินใจของตนเองได้เลย แสดงให้เห็นว่ายังคงมีสาเหตุที่สำคัญอีกหลายอย่างที่เรายังต้องเรียนรู้และช่วยเหลือเยาวชนของเรา ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในขณะเดียวกัน ชีวิตของผู้ติดเชื้อในหนังสือเล่มนี้ก็บอกเราว่า การติดเชื้อเอชไอวี ก็ไม่ได้ทำให้ชีวิตต้องหมดหวังหรือสูญสิ้น ในขณะเดียวกันยังคงมีชีวิตและมีพลังไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไป เพียงแต่ขอให้เปลี่ยนจากความไม่รู้ให้มีความรู้ และในขณะเดียวกันต้องทำให้คนที่ไม่ติดเชื้อได้เข้าใจด้วย เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สิ่งเหล่านี้ทำให้เราต้องกลับมาทบทวนตนเองมากขึ้น ความพยายามชี้ว่าโทษบุคคลอื่นว่าเป็นผู้สร้างความเลวร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรจะบรรเทาลงเพื่อเราจะได้มีเวลาพิจารณาว่า แท้จริงแล้วต้นเหตุที่แท้จริงของความเลวร้ายต่างๆ คืออะไร บุคคลภายนอกจะสามารถทำอะไรได้บ้าง หากคนภายในไม่ทำลายกันเองจนสังคมอ่อนเปลี้ยเช่นที่เห็นและเป็นอยู่ และเป็นดังเช่นที่หนังสือเล่มนี้ฉายภาพให้เห็น

ข้าพเจ้าหวังว่าสิ่งที่มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ได้พยายามถ่ายทอดผ่านตัวละครทุกตัวในหนังสือเล่มนี้ จะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้นำทุกระดับตั้งแต่ครอบครัวขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำศาสนาได้มุกคิดหาทางเยียวยาแก้ไขสภาวะที่คนในสังคมต่างทำลายกันเองเหมือนดังเหล็กที่สนิมเกิดแต่เนื้อในตนเพราะแท้จริงแล้วแทบทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีปเกิดจากความว่างเปล่าทางจิตวิญญาณของคนเราซึ่งมีแต่ศาสนาอันเที่ยงธรรมเท่านั้นจะเติมเต็มได้



(นายอาคิส พิทักษ์कुมพล)
จฬาราชมนตรี



ใต้เงา ฮิญาบ





ใต้ต้นประดู่ กะยะ กะเมาะ และลา เดินมานั่งเล่นใต้ต้นประดู่ ไม้ใหญ่เก่าแก่ของหมู่บ้านดังเช่นที่ทำกันเป็นประจำในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา แต่วันนี้ไม่เหมือนวันก่อนๆ เพราะลาบอกว่ามีเรื่องสำคัญอยากเล่าให้กะยะและกะเมาะฟัง....

ปีนี้ลาอายุ 33 ปี แบละอะฮามีของลาตายไป 2 ปีแล้ว ลากับลูกอาศัยอยู่กับป๊ะกับมะ กะยะเป็นเพื่อนรุ่นพี่ที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน ลารู้จักกับกะยะมาตั้งแต่เด็ก กะยะอายุมากกว่าลา 12 ปี ก่อนหน้านี้ทั้งสองคนไม่สนิทสนมกันมากนัก จนกระทั่งเมื่อชีวิตผกผัน ลาก็ได้มาสนิทสนมกับกะยะ ได้รู้จักกับกะเมาะเพื่อนของกะยะที่อยู่อีกตำบลหนึ่งผู้ที่อาจเรียกได้ว่ามีหัวอกเดียวกัน



د باوه فوكوك سنا

كا يه، كا مه دان لا سداغ بربول- بوال د باوه فوكوك سنا، سيواه فوكوك بسر دان لاما مميري تدوه د كامفوخ. مريك بربول- بوال د سبتو سفرتي بباسا دالم تيمفوه 2-3 بولن يغ لفس سمقاي سكارغ. والاو باكايمانافون، هاري اين تا اكن سفرتي هاري-هاري لايين کران لا ايغين مياتاکن سواتو فرکارا يغ فتنیغ کفد كا يه دان كا مه.

تاهون اين، لا سوده برعمور 33 تاهون. ابغ له، سوامين سوده منيغکل 2 تاهون لالو. لا دان انق تيغکل برسام درومه امق دان ايه. كا يه اداله كاون يغ عمور لبیه توا درفد لا 12 تاهون دان تيغکل سکامفوخ دغن لا. لا سوده کنل كا يه سجع کچيل لاغي. سبلوم اين، مريك بردوا بلوم کنل. سويغک سواتو هاري، دغن سيب نصيب يغ تله دنتنوکن، مميوات لا داقت برکنلن دغن كا يه دان جوک كا مه يغ تيغکل د ساتو مقیم يغ لايين. مريك مروفاکن صحابة يغ بابک سکالي.

เรื่อง สำคัญของ ของ ลา

ลามมีปัญหาซับซ้อนใจมาสัก 1 ปีแล้ว หลังจากแบเลาะฮตาย สุขภาพก็ย่ำแย่ลงเรื่อยๆ แต่ลาไม่กล้าบอกใครว่าตัวเองเป็นอะไร 1 ปีที่ผ่านมา ลาได้พูดคุยกับกะยะเป็นครั้งคราวที่โรงพยาบาล บางครั้งได้เจอกับกะเมาะซึ่งมักไปทำงานกับกะยะ มาช่วงหลังๆ นี้เองที่ได้คุยกันบ่อยขึ้น ทำให้ลาได้รู้ว่าการของทั้งสองนอกจากจะคอยให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ กับคนป่วยกลุ่มหนึ่งที่โรงพยาบาลแล้ว ทั้งสองยังไปเยี่ยมคนป่วยในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ลาอยากบอกกะยะและกะเมาะว่าเธอก็ป่วยเช่นกัน ต้องการความเข้าใจ กำลังใจ และความรู้เกี่ยวกับโรคของเธอ แต่ก็ไม่กล้าเพราะคิดว่าคนอื่นจะรังเกียจโรคที่เธอเป็น จนกระทั่งวันนี้ลาตัดสินใจที่จะบอกทั้งสอง เพราะอยากมีชีวิตอยู่กับลูกไปนานๆ



قرکارا یغ فنتیغ باغی دیری لا

لا مراسا حیران دغن مسئله یغ ترجادی ترهادف دیری لا سجد ستاهون یغ لالو. ستله ابغ له منیغکل دونیا ، کصیحتن لا فون منجادی مروسوت. والو باکایمانافون لا نیدیق چریتا کفد سسیافا، هان ببریاف کالی سهاج یغ لا ممبریتاهو کفد کا یه کنیکا برادا د هوسقیئل. کادغ- کادغ لا ممبریتاهو کفد کا مه یغ بکرجا ستمقت دغن کا یه. کران فد اخیر- اخیر این، مریک داقت بریوال-یوال لیبیه باپق کران لا لیبیه راقت دغن مریک بردوا. لا تاهو بهاوا سلاین درقد ممبری خدمت نصیحت، کا یه دان کا مه سنتیاس فرکی ککامقو غ اونتوق منزیار هی فساکیت- فساکیت. لا ایغین ممبریتاهو کفد کا یه دان کا مه بهاوا لا جوک اداله ساله ساتو فساکیت، ایغین ممقوپای اورغ یغ مغرتی، ایغین سماغت دان جوک ایغین تاهولیبیه باپق تنتغ فساکیت یغ لا سداغ هادقی. تتافی لا نیدیق برانی کران تاکوت اورغ بنچی ترهادف فساکیت یغ ترجادی. سهیغک هاری این، لا سوده ممبوات کفوتوسن اونتوق ممبریتاهو کفد مریک بردوا کران لا ایغین هیدوف برسام انق دالم جکک وقتو یغ لیبیه فنجغ.



ใต้ต้นประตู ลานั่งลงข้างกะยะและกะเมาะ ลมพัด
อ่อนๆ กลิ่นดอกประดู่หอมรายริน ลาเริ่มต้น
เล่าเรื่องของตัวเองด้วยเสียงเบาแสนเบา ทั้งกลัว
ทั้งอายทั้งทุกข์เหลือเกิน...

หลังจากเรียนจบม.6 พี่สาวซึ่งทำงานอยู่มาเลเซีย
มาชวนให้ลาไปทำงานด้วยกัน ลาตัดสินใจไปเพราะ
เห็นปัญหะลำบาก และอยากส่งเสียให้น้องเรียน
จบปริญญาตรี ที่นั่นลาไปทำงานในร้านอาหาร
ช่วยงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ ลาได้พบกับแฟน
คนแรกเป็นคนมาเลย์ เขาเป็นลูกค้ำมากินอาหาร
ที่ร้านเป็นประจำ

د باوه فوکوق سنا، لا دودوق برهمقیران دغن
کا یه دان کا مه. اغین برتیوف فر لاهن- لاهن،
باووان بوغا سنا مغهارومکن سواسان. لا مولای
منچریتاکن حال تنتغ فریبادی لا دغن سوارا یغ
ساعت فر لاهن برچمفور دغن راس تاکوت دان
مالو تا ترهیغک.

سلس تمث فجاجین د سکوله منغه 6، کاکق یغ
کرجا د ملیسیا مجاجق لا برکرجا برسامن د سان.
لا فون ممبوات کفوتوسن اونتوق فرکی بکرجا کران
امق دان ایه سوسه دان برحسرت اونتوق مغهانتر
ادیق-ادیق ممپبوغ فجاجین د فریغکت اجازه. د ملیسیا،
لا بکرجا د ریستورن، منولوغ فکرجا-فکرجا لاین
دغن اف ساج یغ لا ممقو بوت. لا داقت برکنلن دغن
ککاسیه فرتام لا یغ مروفاکن ورکنکارا ملیسیا. دی
مروفاکن فلغکن تنتف د ریستورن یغ لا بکرجا.



แต่พี่สาวไม่ยอมให้ลาแต่งงานกับแฟนคนแรก เพราะผู้ชายคนหนึ่งชื่อว่า นัน มีบุญคุณกับพี่เขยมาขอแลกกับพี่สาว ลาก็แต่งงานกับแบนันแล้วย้ายไปอยู่ที่บ้านเขา อยู่กินกันได้ไม่นานแบนันก็ไปทำงานที่มาเลเซีย ส่วนลาอยู่บ้านกับมะของแบนัน เย็บผ้าหาเงินได้เล็กๆ น้อยๆ จนกระทั่งแบนันรู้ว่าลาท้องก็กลับมาบ้านและไม่ยอมไปทำงานอีกเลย นานวันเข้าเงินเริ่มหมด ลาก็อยู่ไม่ได้แล้ว ตัดสินใจไปทำงานที่มาเลย์อีกครั้ง แบนันก็ตามไปด้วย

اكن تتافى كاكق لا تيدق اينين لا بركهوين دغن ككاسيه فرتام ايت کران ممقوپاءى ساورغ للاكى يڭ كاكق دان سوامى برهوتڭ بودى داتڭ ملامر لا دغن كاكق. للاكى ترسيوت برنام نن. اوليه سبب ايت، لا داقت بركهوين دغن ابڭ نن دان برفينده اونتوق تيغكل برسام ابڭ نن د رومهڭ د تايلانڊ. تيدق لاما، ابڭ نن فون فركى كمليسيا اونتوق بکرجا مانکالا لا تيغکل برسام ايپو مرتوا د رومه ابڭ نن. لا منچاري دويت دغن مغمبيل اوڤه جاهيت باجو. مک سلفس درڤد مڭتاهوي بهاوا لا مڭاندوڭ، يڭ نن فون باليق كتايلانڊ دان تيدق لاکى فركى كمليسيا. لاما كلامان، سلفس واڭ يڭ دچاري سوده هابيس، لا تا داقت برديام ديري لاکى، لا فون ممقسا ديري اونتوق بکرجا د مليسيا دان ابڭ نن فون ايکوت برسام.

อยู่ที่มาเลย์แบนันมีท่าที่แปลกไป กลับบ้านเข้าทุกวันพร้อมกับมีกลิ่นเหม็นตามตัว จนกระทั่งวันหนึ่งลาแอบเดินตามเขาเข้าไปในป่าข้างบ้าน เห็นมีผู้ชายอยู่กัน 4-5 คน รวมทั้งแบนันด้วย เมื่อเข้าไปใกล้ลาเห็นว่าเขากำลังฉีดยากันอยู่ แบนันตีดยาเสพติดแน่แล้ว
“มันเสียใจนะก๊ะ ไม่รู้จะพูดอะไร ไม่รู้จะทำยังไง...”

ลาอยากเลิกกับแบนัน แต่เขาไม่ยอมเลิก ตลอดเวลาที่มาเอาเงินของลาไปซื้อยา ลาพยายามหนี แต่แบนันก็ตามจนเจอทุกครั้ง จนกระทั่งครั้งสุดท้าย แบนันมาขอเงินแล้วลาไม่ให้
“เขาคว่าไม่ซัดประตูมาตีและเตะด้วย ไม่ไหวแล้ว ทนไม่ไหว ลาก็ขอย่า” บอกเขาไปว่าถ้าไม่หย่าจะไปบอกคนอื่น ๆ ว่าแบนันเป็นคนไม่ดี ในที่สุดเขาก็ยอมเลิกไป

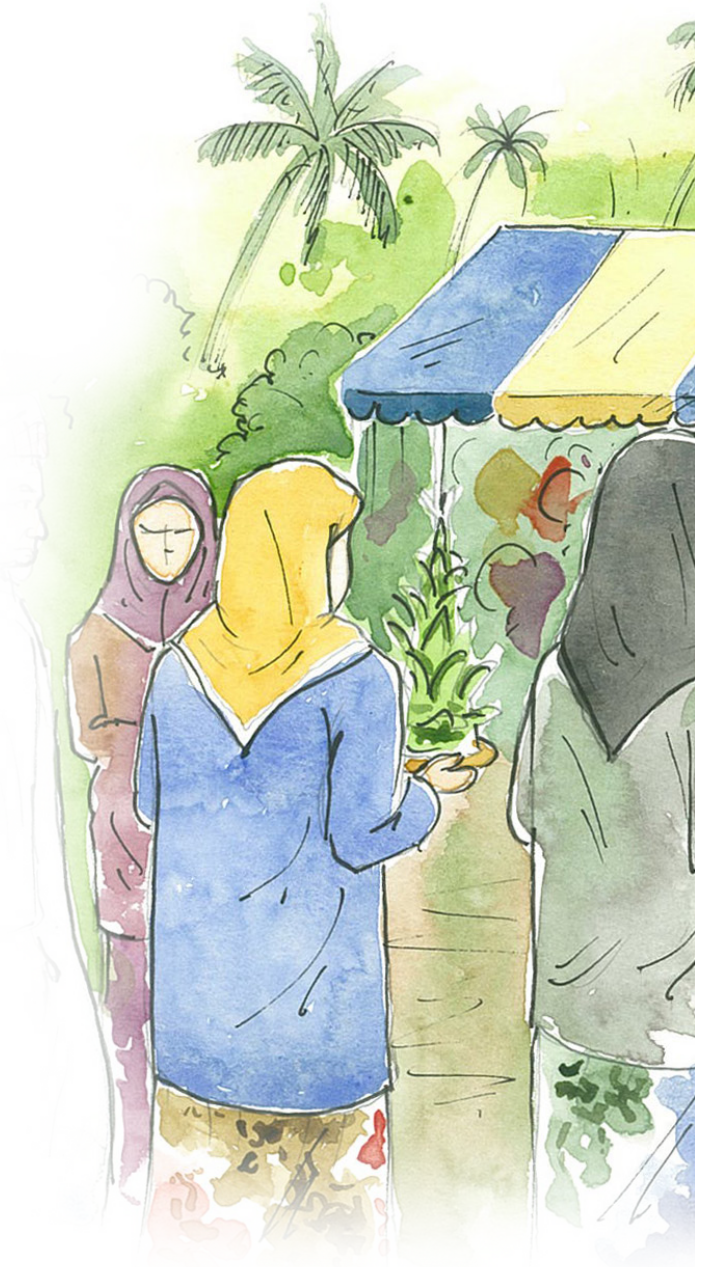


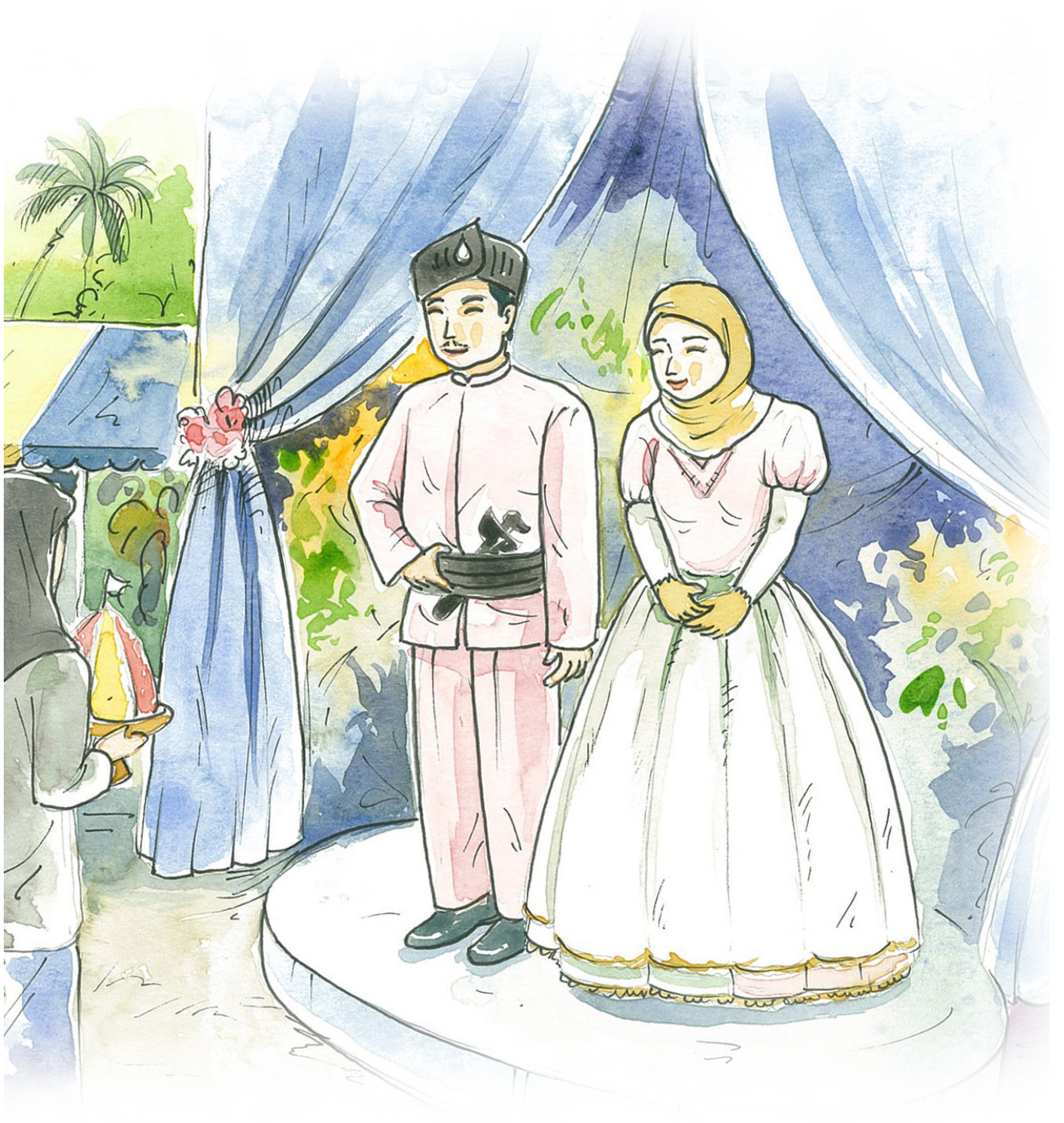
د ملیسیا، سیکف ابغ ن مولا بروبه. ابغ ن سر یغ بالیق کرومه فد اول فاکي برسام دغن باو بادن یغ کوات. سواتو هاری، لاجوبا مغیکوت ابغ ن سچارا سوپی کهوتن دکت رومه. لا ترکجوت ملیهت اورغ للاکي 4-5 اورغ ترماسوق ابغ ن سداغ مغمبیل داده. ابغ ن سوده کتاکیهن داده. ”ترلالو سدیبه، کا. تتافی تا تاهو ماو چاکف ماچم مان. تا تاهو نا بوات ماچم مان.”

لا ایغین برقیسه دغن ابغ ن تتافی ابغ ن تا ماهو. ابغ ن سر یغ دانغ مغمبیل واغ دري لا اونتوق ممبلی داده. لا بروسها اونتوق ملاریکن دیری تتافی تا ترلفس دري ابغ ن. سهیغک کالی تراخیر، ابغ ن دانغ ممینتا واغ فولا، تتافی لا تا باکي واغ فدا دی. ”ابغ ن امبیل کابو فنوتوف بلیق مموکول لا دان میقق لا. نیدق دافت تاهن لاکي، ترلالو تروق. لا فون مینتا چرای دغن ابغ ن، کالو ابغ ن تا نق برچرای، لا اکن ممیریتاهو کفد اورغ رامای بهوا ابغ ن اداله اورغ یغ تق بایک.” اخیرن ابغ ن فون ترقفسا ملفسکن لا.

หลังจากเลิกกับเบนัน แบเลาะฮุแฟนคนแรกที่เป็นคนมาเลยก็มาขอพ่อว่าจะแต่งงานกับลา พ่อก็ยกให้ แต่ตามหลักการศาสนาหลังจากเลิกกับสามีจะต้องรอให้ครบ 3 เดือน เพื่อให้แน่ใจว่าไม่ได้ท้องกับสามีเก่า แล้วลาก็ได้แต่งงานกับแบเลาะฮุ อยู่ด้วยกันได้สักพัก แบเลาะฮุถามลาว่ารู้จักเอดส์ไหม ลาบอกว่าไม่รู้ ลาสงสัยว่าแบเลาะฮุถามทำไม เขาบอกว่าเห็นสามีเก่าป่วยและตายหลังเลิกกับลาไม่นาน แต่ก็เพียงเท่านั้น ที่คุยกัน

سلفس برچراي دغن ابغ نن، ابغ له یغ مروفاکن ککاسیه
فرتام لا دان دي اداله ورکنکارا ملیسیبا دي داتغ ملامر لا
ملالوئي ایه. ایه فون منیککن لا دغن ابغ له سلفس منو
غگو ایداه سلاما 3 بولن سوقاي یقین بهاوا لا تا مغاندوغ
دغن بکس سوامي یغ دولو. سلفس برکهوین دغن ابغ له،
دي تات لا بهاوا لا تاهو تنتغ فیاکیت ایس اتاو تیدق. لا
منجواب تیدق تاهو. لا راس حیران، کناف ابغ له تان
ماچم ایت. ابغ له ممیریتاهو بهاوا بکس سوامي لا سوده
منیغکل ببراڤ بولن سلفس برچراي دغن لا.





ต่อมาลาต้องลูกคนที่สอง ซึ่งเป็นลูกคนแรกของ
 แบลေးฮู ลูกคนนี้อาไปคลอดที่มาเลเซียเพราะ
 ตามไปทำงานกับแบลေးฮู หมอที่นั่น**ตรวจเลือด**
 (การตรวจเลือดเป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่จะบอกได้ว่า
 คนคนนั้นมีเชื้อเอชไอวีหรือไม่ โดยต้องรอหลัง
 ความเสี่ยงครั้งสุดท้าย 3 เดือน) แล้วบอกว่า**ลา**
มีเชื้อเอชไอวี (เมื่อร่างกายรับเชื้อเอชไอวีจะไม่มี
 อาการแสดง สุขภาพปกติดีทุกอย่าง โดยเชื้อ
 เอชไอวีทำลายภูมิคุ้มกันไปเรื่อยๆ เป็นเวลา
 ประมาณ 7 ปี จนเหลือภูมิฯ น้อยมาก จึงเรียก
 ว่า เป็นเอดส์) ตอนนั้นลาไม่รู้ว่ามีอะไร ก็ไม่ได้
 สนใจ ส่วนลูกคนที่สามลาไปฝากท้องที่โรงพยาบาล
 อำเภอ หมอให้ตรวจเลือดอีกครั้ง ผลตรวจเลือดก็
 เหมือนเดิมพบว่าลามมีเชื้อเอชไอวี ลาถามแบลေးฮู
 ว่าแปลว่าอะไร แบลေးฮูได้แต่ปลอบใจว่ามันเป็น
 เพียงแค่เลือดสกปรก ทางโรงพยาบาลย้ำหนักแน่น
 ว่าลาจะต้องมาคลอดที่โรงพยาบาล ลาจึงต้องไปอยู่
 โรงพยาบาลหลายวันจนคนแถวบ้านสงสัย คลอดลูก
 แล้วหมอตรวจเลือดให้ลูกผลคือ**ลูกไม่ติดเชื้อ**
 (เด็กที่เกิดจากแม่ที่ติดเชื้อ มีโอกาสติดเชื้อ 25-40
 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าได้รับการลดโอกาสการติดเชื้อสู่
 ลูกของโรงพยาบาล จะสามารถลดโอกาส
 การติดเชื้อสู่ลูกลงเหลือน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์)
 หมอบอกว่าให้ใช้ถุงยางอนามัย และยังให้ถุงยางฯ
 มาด้วย ทั้งกำชับว่าอย่าท้องอีก



ทีดีค ลามา, ลา ฟอน มغانโดง์ านค ุดวา ึง มروفากน านค
 สอูลอ์ ูง าน ึง له. านค ึง ุดวา าน لا فركي ملاهيركن
 ู مليسيا ڪران ايكوت ابع له ึง ڪر جا ู سان. ูกور
 ู سان ممريسا ูاره لا (هان ملاووي فمريسان ูاره,
 ูافت مغانهوي سساورغ ايت مغانيدف فباڪيت ايس اتاو
 ُتيديق ياءيت ูافت تاھو حاصل سلس فمريسان ريسيكو
 ڪالي ڪتيك سلاما 3 بولن) دان ممبريتاھو بهاوا لا مندافت
 ُويروس هيؤ (سلس درفد مندافتي هيؤ, سساورغ ايت
 ُتيديق اڪن منوجوڪن صفة جغڪين. توبوه ُبادن ماسيه
 نمق صيحت, مانڪالا ُويسور هيؤ اڪن مروسڪن ُايا
 فرتاهنن ُبادن سلاما 7 تاھون سهيغڪ ُايا فرتاهنن ُبادن
 منجادي لمه باروله دفغڪيل مغانيدفاي فباڪيت ايس).

ڪتيك ايت لا ُتيديق مهمي تنتغ فباڪيت ايس. านق ึغ
 ڪتيك لا مغيريم ڪندوگنت ُ هوسفيل ُايروه. ูกور
 مپوره لا ممريسا ُاره سڪالي لائي. والاو ُباڪيمانافون,
 حاصل فمريسان منوجوڪن لا ماسيه ممفوپاي
 ُويروس هيؤ. لا تا ُان ابع له تنتغ ُويروس هيؤ. ابع له هان
 مميري سماغت ُان بريتاھو بهاوا اي هان مروفากن ُاره
 ڪوتور. فيھق هوسفيل برفسن ڪفد لا سوفاي ُاتغ
 ملاهير ُ هوسفيل. لا ترقسا ُاتغ برملاهيركن ُ هوسفيل
 سهيغڪ اورغ ڪامفوغ منجادي حيران. سلس بر
 سالين, ูกور ممبريتاھو بهاوا านق لا ُتيديق ڪنافباڪيت
 هيؤ. (انق ึغ ُلاهيركن درفد ايبو ึغ برفاڪيت هيؤ اڪن
 مندافتي ُويروس هيؤ ملاووي ايبو سباق 25-40 فر
 اتوس. تتافي ڪالاو ُراوت ُ ُباوه ُجان هوسفيل, اڪن
 مغانيلغن ريسيكو سهيغڪ I فراتوس). ูกور برفسن
 بهاوا, ڪتيك برستوبوه, مستي مماڪاي ڪوندوم ُان ملار غ
 لا ُتيديق بولييه مغاندوگ ُلائي.

แต่แล้ว ลาก็ท้องลูกคนที่สี่ คราวนี้พอท้องได้ 6 เดือน ลาก็เริ่มป่วยหนัก มีเม็ดขึ้นตามตัว พอคลอดแล้วหมอก็ทำหมันให้ หมอบอกว่าค่า CD 4 (คือชนิดของภูมิคุ้มกันที่เชื้อเอชไอวีทำลาย ซึ่งถ้ามีซีดีสี่จำนวนมาก ร่างกายก็จะไม่ป่วยเอดส์) ต่ำมาก ประมาณ 160 ต้องกินยาต้านไวรัสเอชไอวี (คือยาที่ยับยั้งการเพิ่มจำนวนเชื้อเอชไอวี ซึ่งต้องเคร่งครัดในการกินตรงเวลา ทุกวัน ตลอดชีวิต) แล้ว ถ้าไม่เข้าใจหรือกลัวมันคืออะไร กินยากี่กินยา หมอนัดรับยาเดือนละครึ่งแต่ไม่เคยไปรับยาที่โรงพยาบาล ตอนเช้าจะ กลัวคนรู้ ไปตอนบ่ายอย่างเดียว เอายากลับมาก็กินบ้าง ไม่กินบ้าง กลัวคนที่บ้านถามว่ากินยาอะไร ทำไมต้องกินประจำ ถูยงอนามัยที่หมอให้มาก็ไม่เคยใช้ วันหนึ่งคิดขึ้นมาได้ก็ถามแบเลาะฮว่าแบเลาะฮติดเชื่อนี้จากลาไหม เขาก็ว่าเขาตรวจเลือดแล้วไม่ติด

والاو باكايمانافون، لا مغاندوغ انق بيغ كامفت لايكي. كالي اين، بيلا اوسيا كندوغن 6 بولن لا مو لاي تيدق صيحت، د توبوه لا تومبوه بوتير - بوتيرن. سلفس برسالين، دوكتور منمتن فروسيس كندوغن لا. دوكتور مميريتاهو بهاو اچد4 (جنيس انتي بودي بيغ دروسفن اوليه زيروس هيو. سكيران تردافت اچد4 بايق دالم بادن، سساورغ ايت ماسيه بلوم برقاكييت ايدس) د دالم بادن لا ساغت رنده، لبه كورغ 160 سهاج. دوكتور مميري اوبت مناهن زيروس (ياءيت اوبت بيغ مناهن جومله فييباران زيروس هيو. اورغ بيغ ساكييت مستي ماكن سساوي ماس بيغ دنتنو كن ستياق هاري سلاما هيديوغ). لا تيدق مهمي اف مقصود دوكتور. دوكتور مهوروه ماكن اوبت، لا فون ماكن. دوكتور منموجنجي دغن لا سبولن سكالي تنافي لا تيدق فرنه داتغ امبيل اوبت قد وقتو فاكي. لا تاكوت اورغ تاهو. اوليه ايت، لا فركي كهوسفيئل قد وقتو فتغ. سنله دافت اوبت، لا ماكن دان كادغ-كادغ تيدق ماكن. لا تاكوت اورغ د رومه مننيا لا بهاو اوبت اف بيغ لا ماكن. كونوم بيغ دوكتور باكي كغد لا، لا فون تا فرنه كون. سواتو هاري لا مننيا ابغ له بهاو تردافت قاكييت درغد لا اتاو تيدق، ابغ له باكيताهو بهاو سوده ممريقسا داره دان تا اد قاكييت اف - اف سكاليفون.



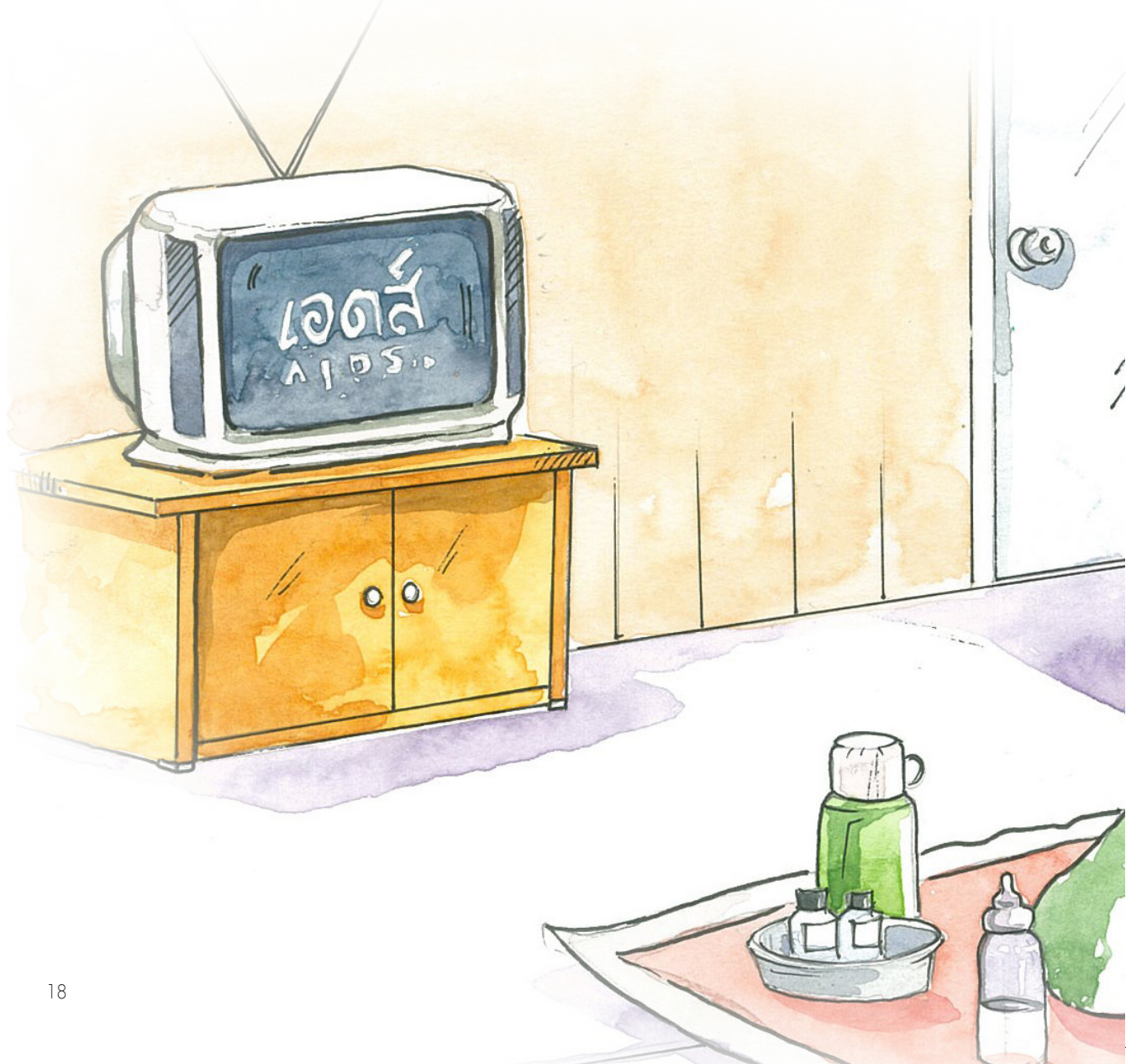
ออกจากโรงพยาบาล ลาป่วย ลูกก็ป่วย กลับมาอยู่ที่บ้านคน
ก็เริ่มสงสัย ตอนนั้นไม่มีใครมาเยี่ยมเลย มีแต่ป๊ะ มะและ
พี่สาวที่คอยดูแล แบลေးฮุกก็ยังไม่ค่อยมา มาเลเซีย เพื่อ
หาเงินเลี้ยงลาและลูก ครั้งสุดท้ายแบลေးฮุกกลับไปมาเลเซีย
ประมาณ 2 อาทิตย์ ไม่ได้ติดต่อมาเลย ลาพยายามโทรไปหา
ก็ติดต่อไม่ได้ เมื่ออาการดีขึ้นลา ก็ออกไปตามหาแบลေးฮ
ที่ชายแดนมาเลเซีย หาอยู่หลายวันก็ไม่เจอ จนกระทั่งญาติ
ที่มาเลเซียส่งข่าวมาบอกว่าแบลေးฮตายแล้ว

ستله كلوار درفد هوسفيتل، لا مولاي دم، انق جوك ايكوت
دمم. باليق تيغكل د رومه، اورغ كامقوغ مولاي حيران. كتيك
ايت تيدق اد سسياقا يغ داتغ منزيار هي لا، هان ايه، امق دان
كاكق سهاج. ابغ له فون برولغ اليق انتارا تهاي دان مليسيا
اونتوق بركرجا منچاري نفقه اونتوق ديرى لا دان انق. كالي
يغ تراخير، ابغ له باليق كمليسيا سلاما 2 ميغكو دان تيدق
مغهبوغي لا. لا اوسها تليفون تنافي تيدق برحاصيل.
ستله مولاي سمبوه دري دم، لا فركي منچاري ابغ له د
سمفادن تهاي- مليسيا بيراف هاري تنافي تيدق داقت برينا
ابغ له لغسوغ سهيغك ساودارا ابغ له يغ تيغكل د مليسيا
ممبريتاهو بهاوا ابغ له سوده منيغكل.





ลาบอกกะยะและกะเมาะว่า ตลอดเวลาที่รู้ว่าติดเชื้อ ลารู้แค่ว่าต้องกินยา ไม่กล้าบอกใคร ไม่กล้าออกไปไหน ยิ่งแบเลาะฮุเสียชีวิตก็ยิ่งลำบาก ไปทำงานกับคนอื่นก็ไม่กล้า กลัวเอาเชื้อไปติดเขา ลาไม่แน่ใจว่าเชื่อนี้มันติดยังไงบ้าง (เชื้อเอชไอวีติดต่อได้ 3 ทาง คือ หนึ่ง เพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ไม่ใช่ถุงยางอนามัย สอง ใช้เข็มฉีดยาเสพติดอันเดียวกัน สาม ทารกติดเชื้อจากแม่ที่มีเชื้อการอยู่ร่วมกัน**ไม่ทำให้ติดเชื้อ**) เห็นคนรังเกียจก็คิดว่ามันคงติดกันง่ายๆ สุขภาพก็ไม่ดี ลูกคนเล็กก็สามวันดีสี่วันไข้ บางครั้งก็ไม่กล้าไปโรงพยาบาลบ่อยๆ กลัวคนจะรู้ เขาจะรังเกียจ ลาเคยดูโทรทัศน์ เขาบอกว่าเป็นโรคนี้ใครก็รังเกียจใช้ไหมกะยะ กะเมาะ



لا ممبريتاهو كغد كا مه دان كا يه بهاوا سلاما اين كنتيك سوده
 مغلتهوي بر فپاكييت هيؤ، لا هان تاهو بهاوا مستي ماكن اوبت.
 لا تيدق براني ممبريتاهو كغد سسياقا دان تيدق براني فركي كمان
 - مان. كهيدوفن لا منجادي سوسه سنله ايغ له منيغكل. ماو بكرجا
 دغن اورغ لايڻ فون تيدق براني. لا تاكوت اكن ممباوا فپاكييت
 كغد اورغ لايڻ. لا تيدق تاهو بهاوا باكايما نا فپاكييت اين اكن مربيق
 كغد اورغ لايڻ (ويروس هيؤ داقت مربيق ملالوئي 3 جالن ياييت
 فرتام ملالوئي فرستوبوهن يغ تيدق مماكاي كوندوم. كدوا، ملالوئي
 جاروم فغيستف داده يغ مماكايڻ برامائي-راماي، دان كنتيك
 اتق يغ منداقتي ويروس ملالوئي ابيون يغ بر فپاكييت. فرگاولين
 بياس تيدق منجادي فونچا فمبياقن فپاكييت). لا تاهو بهو اورغ
 بنچي كغد فپاكييت اين، ايغت بهاوا فپاكييت اين موده دجغكييتي.
 كصيحتن لا كيني مولاي مروسوت. اتق كچيل جوگ تيدق بر اف
 صيحت. لا راس مالو كالو اچف كالي فركي كهوسفيئل، تاكوت
 اورغ تاهو دان اورغ اكن بنچي. لا فرنه منونتون رانچن تو،
 فپاكييت اين دنبجي اوليه مشاركت، بتول تا كا يه دان كا مه.



กะยะถามว่า “แล้วตอนนี้ปะกับมะรู้หรือยัง” ลาสายหน้าและบอกว่าลายังไม่กล้าบอก ทั้งสองเคยถามว่าลาป่วยเป็นอะไร ลาก็ว่าไม่รู้ หมอไม่ได้บอก ลาเคยปรึกษาแบเลาะฮู เขาก็ว่าไม่ต้องบอก ปะกับมะไม่รู้แต่ก็คงสงสัย เพราะคนแถวบ้านก็ยังสงสัยเลย ยิ่งตอนป่วยหนัก คนมาเยี่ยมเยอะเพราะเขาคิดว่าคงตายแน่ ตอนมาเยี่ยมเขาก็อยู่ห่างๆ นะ ไม่ได้เข้าไปใกล้ เขาจึงเกียจกันนะ “ลาไม่แน่ใจว่าควรจะบอกปะกับมะหรือเปล่านั้นถ้าบอกจะเริ่มตัน ยังไงกะ มันเหมือนเราทำผิด กลัวเขาจะรังเกียจ มากกว่านั้นคือ กลัวเขาเสียใจ พี่สาวลา เสียใจมากเพราะเขาเป็นคนให้แต่งงานกับเบนัน”

“كا يه تات ”سكارغ مق دان ايه سوده تاهو اتاو بلوم؟“
 لا مغكيلغ كفالاً دان ممريتاهو بهاو لا تيدق براني ممبريتاهو
 مريك بردوا. ايه دان امق قرنه تان لا افاكه فياكيت بغ دهادقي،
 لا جوك تيدق تاهو، دوكتور فون تيدق ممبريتاهو. لا قرنه مننيا
 ابغ له، دي كات تيدق فايه باكيثاهو ايه دان امق. اين ممبوات
 مريك بردوا ساغت حيران سفرتي اورغ كامفوغ لاين-لاين.
 لبيه-ليه لاكي كتنيك ساكيت برت، راماي اورغ داتغ منزيارهي
 کران مياغك لا ميمغ اکن ماتي. كتنيك داتغ زياره، مريك هان
 منجغق دري جاوه سهاج، تيدق براني مغمفير ي لا. موغكين
 مريك بنچي لا. ”لا تا يقين بهاو فاتوت باكيثاهو مق دان ايه اتاو
 تيدق. كالاو مستي باكيثاهو، مك اکن مولاي ماچم مان، كا؟
 مراس دير ي كيت اين ساغت برساله، تاكوت مريك اکن بنچي،
 لبيه-ليه لاكي بيمبغ مريك اکن دوکچيتا. کاکق لا ساغت دوکچيتا
 کران کاکفله بغ مپوکو غ لا برکهوين دغن ابغ نن.“

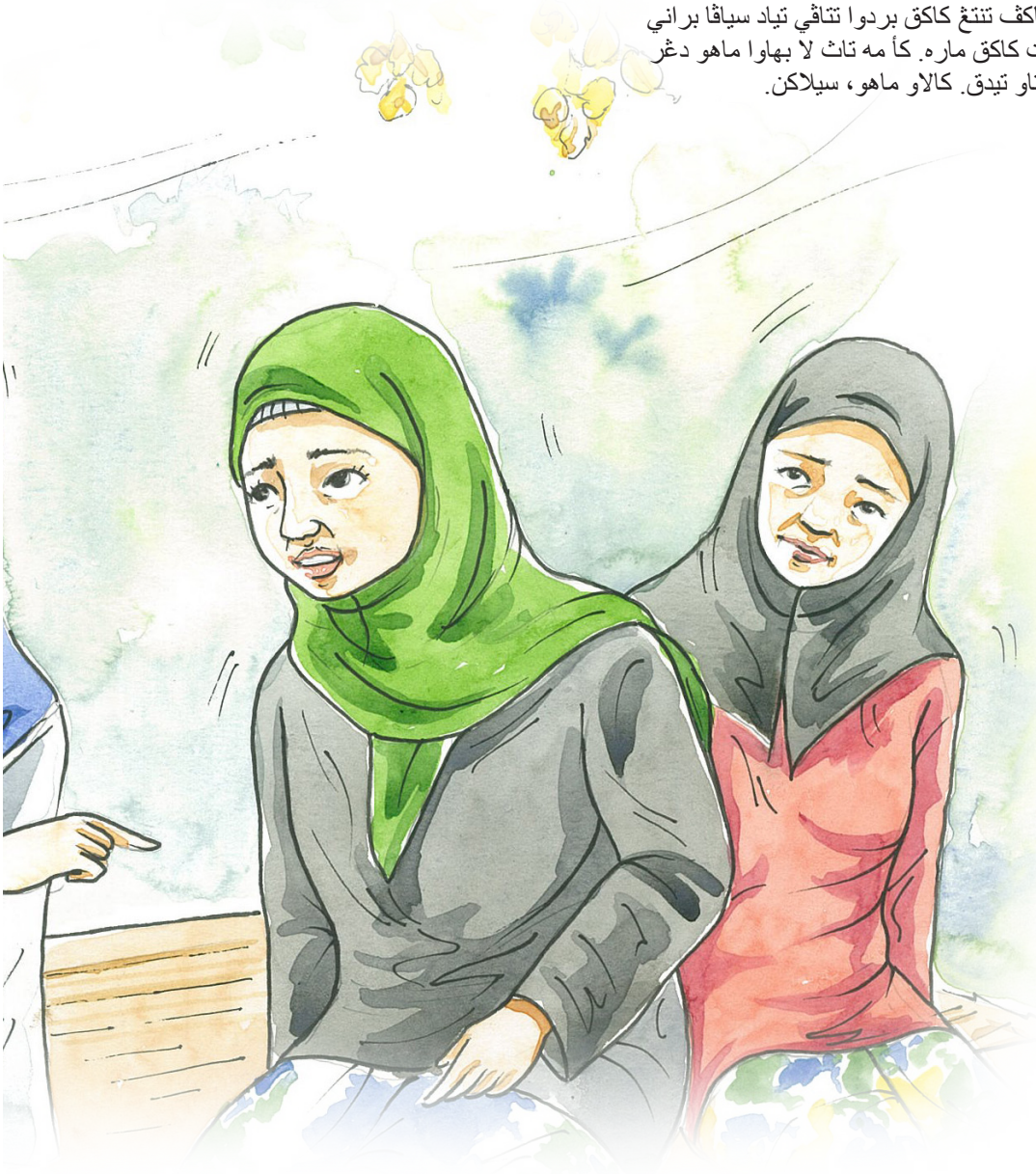
กะเมาะซึ่งนั่งฟังเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบด้วยเข้าใจความรู้สึกของลาเป็นอย่างดี เพราะกะเมาะก็เคยต้องเผชิญหน้ากับปัญหาเหล่านี้มาก่อน กะเมาะถามลาลาว่า ลารู้ไหมว่ากะเมาะและกะยะเองก็เป็นผู้ติดเชื้อ

ลาตอบว่าแค่สงสัยเพราะเห็นกะทำงานกับกลุ่มผู้ติดเชื้อที่โรงพยาบาล และไปเยี่ยมคนป่วยบ่อยๆ หลายครั้งลาได้ยินพูดถึงโรคเอดส์ (คือคนที่รับเชื้อเอชไอวีมาแล้วหลายปี จึงจะมีภูมิเหลือน้อยจนมีโอกาสป่วยด้วยโรคเอดส์) ทั้งชาวบ้านก็พูดกันแต่ก็ไม่กล้าถามกะทั้งสอง เพราะกลัวว่ากะจะโกรธ กะเมาะจึงถามต่อว่าลาอยากฟังเรื่องของกะบ้างไหม กะจะเล่าให้ฟัง...



ڪا مه ٻيغ مندر ڇرپتا دري اول دي لبيه فهم ڦراسان لا ڪران
ڪا مه سنديري ڦرنه مڱهادڦي ڪاڏان ترسبوت. ڪا مه تاڻ لا
”تاھو اتاو تيدق بهاوا ڪا مه دان ڪا په جوڱ برڦاڪيت هيڻو”

لا جواب ”هاڻ ڦرنه حيران سهاج ڪران نمڦق ڪاڪق بردوا
بڪرجا دغن ڦساڪيت هيڻو د هوسڦيئل دان ڪاڪق بردوا سننپاس
بربوال- بوال تننڱ ڦساڪيت ايدس (پايت اورڱ ٻيغ سوده لاما
منداقتي ويروس هيڻو. مريڪ اين ممڦوپاڻي جومله انتي بوتي
ٻيغ سديڪيت دان ممباوا ڪڦد برڦاڪيت ايدس)”. اورڱ ڪامڦوڱ
ڦون برڦاڪڦ- ڦاڪڦ تننڱ ڪاڪق بردوا تنافي تباد سياڦا براني
تاڻ، مريڪ تاڪوت ڪاڪق ماره. ڪا مه تاڻ لا بهاوا ماھو دغر
حال تننڱ ديرين اتاو تيدق. ڪالو ماھو، سيلاڪن.



เพียง ผ่านพบ ก็ได้ ผูกพัน



ลมแรงได้หอบเอาดอกประดู่สีเหลืองโปรยปรายลงมายังแคร่ที่ทั้ง 3 คนนั่งอยู่ กะเมาะนั่งนี้กทบทวนถึงเรื่องของตัวเองครู่หนึ่ง แล้วเรื่องราวของกะเมาะก็ถูกถ่ายทอดออกมาซ้ำๆ

กะเมาะแต่งงานมาแล้ว 3 ครั้ง ครั้งแรกพอเรียนจบปวช. อายุประมาณ 18 ปี ก็แต่งงานกับแบม้งเลย มีลูกด้วยกัน 4 คน จนกระทั่งปีที่ 11 ที่อยู่ด้วยกัน แบม้งก็มีเมียอีกคน โดยไม่บอกกะเลย “กะเพิ่งมารู้เรื่องหลังจากเขานิกะห์กันแล้ว ก็อยู่ด้วยกันสามคนผิวเมียมาอีก 8 ปี ด้วยความอึดอัดกันทั้ง 3 คน จนแบม้งเขาไม่กลับมาแน่แล้ว กะถึงไปขอให้หม่ามที่มีสยิดช่วยทำเรื่องหย่าให้” พอหย่ากับแบม้ง กะเมาะก็ต้องหาเงินเลี้ยงลูก 4 คนด้วยตัวเอง “ชีวิตไม่ง่ายเลยลา กะเมาะจึงเข้าใจว่าลาต้องเจอกับอะไรบ้าง”



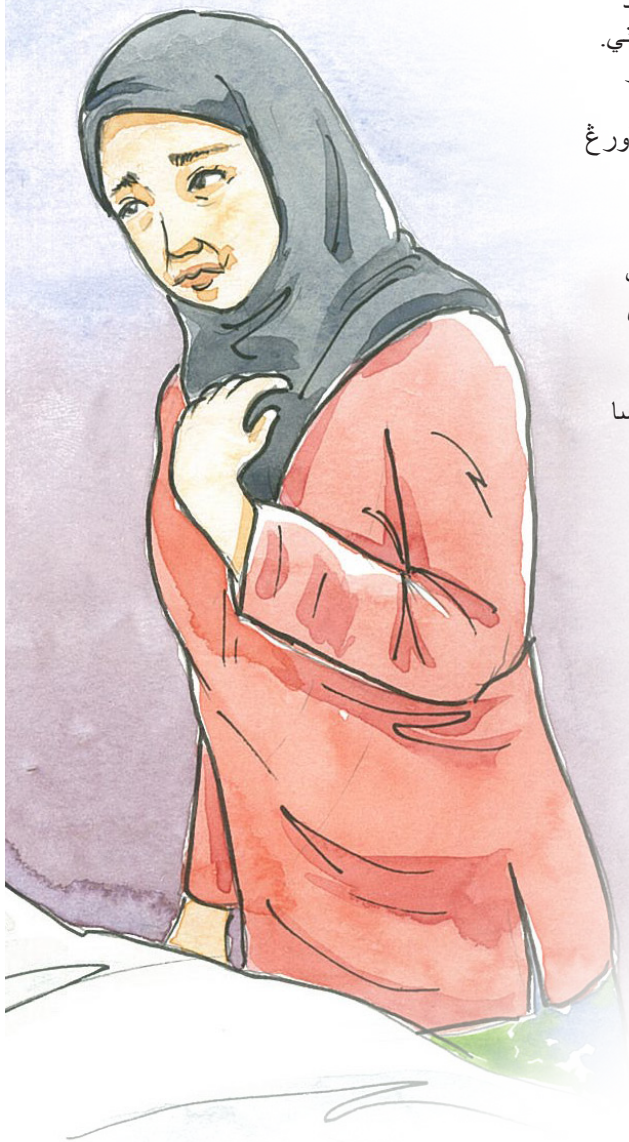
هان داقت برتمو، ممبوات راس مسرا.

تېوقن اغين تله ممباوا باوان هاروم بوغا سنا ورننا
كونيغ برتابورن د اتس بگو يغ مريك برتيك دودوق.
كا مه مولاي برچرينا تننغ ديرين سنديري سچارا فر
لاهن-لاهن.

كا مه سوده بركهوين تيك كالي. فرتام كالي سلفس
تمت فجاجين د سكو له زوكاسيونال لبيه كورغ كنتيك
برومور 18 تاهون. كق مه كهوين دغن ابغ من دان
كامي مندافت 4 اورغ انق. سهيغك تاهون يغ ك 11
دالم فركهوين، ابغ من فون بركهوين فولا دغن ساورغ
فرمفوان تنقا فغتاھوان كا. ”كا بارو تاهو سلفس مريك
سوده برايچاب قابول. اوليه ايت، كامي ترقسا برسوامي
استري 3 اورغ دغن فراسان برت هاتي سلاما 8 تاهون
سهيغك ابغ من تيدق باليق-باليق لايكي بارو كا فركي
برجومفا دغن امام سوفاي فاسهكن فرنكاحن.” سلفس
برچراي دغن ابغ من ملالوي فاسه، كا مه فون
منچاري نفقه هيودف اونتوق انق- انق 4 اورغ سچارا
سورغ ديرري. ”كهيدوفن اين تسدق سنغ لا. اوليه ايت،
كا مه ساغت فهم اف يغ دهادقي اوليه لا”

กะเมาะตัดสินใจไปสมัครเป็นลูกจ้างร้านขายของในเมืองยะลาเพราะร้านนั้น
ที่สาวกะทำงานอยู่ก่อนแล้ว ถ้าแก่เป็นคนดีและต้องการคนงานเพิ่ม กะคิดว่า
มีเงินเดือนประจำจะได้ส่งเสียลูกทั้งสี่คนได้ ที่ยะลากะเมาะได้เจอกับผู้ชาย
คนหนึ่งทำงานส่งของร้านติดกันเขาอายุ 40 ปี เท่ากับกะเมาะแต่ไม่เคย
แต่งงานมาก่อน กะไม่เคยรู้ประวัติเขาก่อนหน้านี้ เท่าที่รู้จักก็เห็นว่าเขาเป็น
คนดี ยอมรับลูกเราได้ ก็ตัดสินใจแต่งงาน อยู่กันมาแค่ 6 เดือน เขาก็ป่วยหนัก
มีไข้สูง อาเจียน กะเมาะพาเขาไปหาหมอที่โรงพยาบาล หมอก็เจาะเลือดไปตรวจ
แล้วบอกว่าในเลือดมีเชื้อเอชไอวี ตอนนั้นเราก็ไม่อยากจะเชื่อ เป็นไปไม่ได้





كأ مه ممبوات كفو توسن اوننوق بكرجا مغمبيل اوڤه جوال بارغ د
بندر جالا كران كدای این كاكق باكي كغد كأ مه جوك بكرجا د سيني.
فكدای ساغت بايق دان ماهو فكرجا تمبه. كق مميكير بهاوا كالاو
بكرجا د سبتو اكن داقت كاجي بولنن دان بوليه ميارا كهيدوقن
كامفت. امفت انق كأ ترسبوت. د يلا، كأ مه داقت بركنلن دغن ساورغ
للاكي يغ بكرجا سباكاي فغهانتر بارغ د كدای يغ برهمقيرن دغن
كدای يغ كق بكرجا. للاكي ايت بروسيا 40 تاهون عمور دي سام
بايق دغن كأ مه تنافي دي تيدق فرنه كهوين لايكي. كأ تيدق تاهو
تننغ ديري دي، سقدر ظاهر سهاج كأ نمقق دي ساورغ يغ بايك
دان داقت منريما انق- انق كأ، كأ فون ممبوات كفو توسن بركهوين
دغنث. كامی هيدوف برسام هان 6 بولن سهاج، سوامي كأ فون
ساكيت برات، سو هو بادنث ساغت تيغكي دان دي سريغ مونته.
كأ مه ممباوا سوامي برجومقا دوكتور د هوسفيل. دوكتور ممر يقسا
دارهن دان مميريتاهو بهاوا دارهن ممقوپاي وپروس هيؤ. كتنيك
ايت كامه، بر دو ا تر كجوت دارن، تيدق، سغكا اكن، تر جادي، سبكتو .

เขาอยู่โรงพยาบาลได้ 2 สัปดาห์ ด้วยอาการไข้สูงและปวดหัวรุนแรง หมอบอกว่าเป็นเชื้อราเยื่อหุ้มสมอง กะเมาะก็ไม่รู้นี้กว่าเป็นเชื้อราธรรมดา ต่อมาเขามีอาการแยลงจนหมดสติ แล้วก็ตายไป หมอเรียกกะเมาะเข้าไปหาแล้วถามว่าเคยรู้ประวัติคนไข้ไหม กะเมาะก็บอกว่าไม่รู้ หมอบอกว่าเขาเชื่อเอชไอวี ตอนนั้นกะเมาะรู้สึกขาไปหมดทั้งตัว มือเย็น ตัวเย็นไปหมด เดินไม่ติดกับพื้นเลย จำได้ว่าพี่สาวกะมาอยู่ด้วย ตอนนั้น กอดกันร้องไห้ทั้งสองคน คนใกล้ๆ บ้านที่กะเขาอยู่ก็เริ่มพูดกันว่าเขาเป็นเอดส์ แต่ไม่มีใครอยากเชื่อเพราะเห็นว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาเขาเป็นคนดี ไม่เคยเหลวไหล



سوامي کا برويت د هوسفيئل سلاما 2 ميغكو. دي ممفوپاء ي سو هو بادن يغ تيغكي دان ساغت ساكيت كفاللا. دوكتور ممبريتاهو بهاوا برفونچا درفد كومن د سلاقوت اوتق. كا مه ايغت ايت چوما كومن بياسا سهاج. تيدق لاما، كادانث ماكين برات سهيغك تيدق سدر دير ي دان اخيرث منيغكل دنيا. دوكتور ممغكيل كا اونتوق برينچ دان مننيا كق بهاوا تاهو تنتغ سجاره لاتر بلاكغ سوامي اتاو تيدق. كا جواب تيدق تاهو. دوكتور ممبريتاهو بهاوا سوامي كا ساكيت برفونچا درفد ويروس هيؤ. كتنيك ايت كا راس تيدق سدر دير ي، تاغن منجادي سجوق، بادن منجادي كاكو، تيدق دافت برجالن. كتنيك ايت كا اد برسام كاكق، كام ي بردوا مناغيث دان ساليغ مملوق. اورغ كامفوغ يغ تيغكل بردكتن دغن رومه سيوا كا مولاي برينچ بهاوا سوامي كق منيغكل اوليه سبب قپاكيت ايدس تنافي تباد ساورغ فون يغ فرچاي كران سلاما اين دي اداله اورغ بابك يغ تيدق فرنه بوات جاهت.

กะเมาะตัดสินใจกลับไปตรวจเลือดที่โรงพยาบาลอำเภอโนนราธิวาส
นี้เอง เพราะสิทธิการรักษาของกะอยู่ที่โรงพยาบาลนี้ กะไปเล่าเรื่อง
ทั้งหมดให้หมอฟัง หมอเจาะเลือดไปแล้วให้มาฟังผลอีก 2 สัปดาห์
กะเมาะจำได้ก่อนกลับบ้านอย่งบอกอ่าวไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ให้
คิดถึงลูกให้มากๆ ตลอดเวลาของการรอคอยกะพยายามทำตาม
หมอว่า “ทำใจ คิดถึงลูก คิดว่าจะทำอะไรต่อไป”

كأ مه مغمبيل كفو توسن اونتوق كمبالي ممريقسا داره دناراتيو ات
كران د سبتو كق داقت فرخدمتن فر وبتن. كأ ممبريتاهو سماو حال يغ
برلاكو كفت دوكتور. دوكتور مغمبيل داره اونتوق دفريقسا دان مينتا
كمبالي مندغر كفو توسن فمريقسان 2 ميغكو لاكي. كأ مه ماسيه ايغت
فسانن دوكتور، والو اف اكن ترجادي، دوكتور مينتا كأ بايق- بايق
فيكير دان ايغت تنتغ انق. سلاما دالم جغك منوغكو، كأ سنننياس
”انصاف دان مغيغاتي تنتغ انق، فيكير منچاري جالن كدفن.”



ผลเลือดที่ได้ไม่ผิดไปจากที่คิดไว้ ก็ะติดเชื่อเอชไอวี แต่ยังโชคดีที่ค่า CD4 600 กว่า ตอนนั้นหมอบอกอธิบายว่าค่า CD4 ของคนปกติ 800 ถ้าต่ำถึง 200 จะต้องกินยา กะเมาะกลับไป ทำงานที่ยะลาต่อ คราวนี้ไปอยู่กับพี่สาว แต่ทุก 6 เดือนจะกลับมาตรวจค่า CD4 ที่นราธิวาส ก็ะพยายามรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ไปๆ มาๆ ยะลา-นราธิวาสอยู่ 5 ปี จนกระทั่งแต่งงานใหม่อีกครั้งกับแบปี ตอนที่แบปีมาจีบแรกๆ ก็คิดอยู่นาน สุดท้ายก็ตัดสินใจแต่งงานกับเขา เพราะเขาก็น่าจะเป็นที่พึ่งให้เราได้



حاصل فمريقسأن داره تيدق بريذا درفد اف بغ كامى سغكا. كأ ترچغكيت
 ويراس هيو تنافى ماسيه برنصيب باءبك كران چد4 ماسيه تيغكي ياءيت
 600 لبيه. دوكتور مميريتاهو بهوا، كالاو اورغ بياسا سد4 اداله 800 كالاو
 كورغ درفد 200 فسنى مغمبيل اوبت. كأ مه باليق بكرجا د جالا دان تيغكل
 برسام كاكق. سنبايف 6 بولن كأ مسنى باليق اونتوق ممرقسا داره د ناراثيو ات.
 كق سننثياس منجاك كصيحتن. كأ برولغ باليق انتارا جالا دان ناراثيو ات
 سلاما 5 تاهون سهيغك كأ بركهوين سمولا دغن ابغ في. كنيك ابغ في ماسوق
 ملامر كأ، كأ جوك فيكير فنجغ تنافى اخيرن كق فون بركهوين دغنن كران
 كأ مراس يقين بهوا ابغ في اداله اورغ بغ كامى بوليه بركننوغ (چلين درفد كاسيت)...

แบปีเป็นคนปัตตานี เขามีภรรยาอยู่แล้ว 2 คน ภรรยาคนแรกเป็นคนมาเลเซีย ส่วนคนที่ 2 เป็นคนปัตตานี กะเมาะเป็นคนที่ 3 ช่วงหลังๆ ก็เริ่มสุขภาพอ่อนแอลง ค่า CD4 ต่ำจนต้องกินยา เลยตัดสินใจกลับมาอยู่บ้าน ลูกชายคนโตเองก็ทำงานแล้ว เขาช่วยส่งน้องๆ เรียนหนังสือ แบปีก็ให้เงินใช้ทุกเดือน ก็เลยไม่ต้องห่วงอะไรมาก แต่พอกลับมาอยู่บ้านพร้อมกับที่ต้องกินยาเป็นประจำ ทำให้ลูกๆ สงสัย ช่วงที่ขึ้นตุ่มลูกสาวก็มาถามว่าแม่เป็นอะไร...

ابغ في اداله اورغ قنتاني. دي سوده ممقوپاءي دوا اورغ استري، استري فرتام
اداله ورکا نكارا مليسيا مناكلا استري يغ كدوا اداله اورغ قنتاني دان كا اداله استري
يغ كتيك. كبلاكشن اين، كصيحتن كا مولا مروسوت، جد4 كق تورون سهيغك كق
ترقسا ماكن اوبت دان باليق ككامفوغ. انق للاكي سولوغ سوده بكرجا دان سغكوغ
مپارا فغاجين اديق- اديق. مانكالا ابغ في قولامميري نفقه كغد كا ستياغ بولن
ممبوات كق تيدق براق ريساو. د رومه، افابلا كا مستي ماكن اوبت يغ بايق،
ممبوات انق- انق كق حيران تراوتمان كتيك ناعيك بوتير- بوتيرن د بادن، انق
فرمفوان كا مننيا بهوا كا ادا فباكيت اف.



กะเมาะหันมาสบตากับลา แล้วบอกว่า “กะเข้าใจ มันเป็นเรื่องยากมากที่จะเอ่ยปากบอกคนในครอบครัวว่าเราเป็นอะไร กะจำความรู้สึกตอนนั้นได้ดี อาย ไม่รู้เหมือนกันว่าเพราะอะไร มันรู้สึกเหมือนเราทำอะไรผิดไปจึงทำให้เป็นโรคนี้นี้ แต่เหนือกว่าสิ่งใดคือกลัว กลัวลูกๆ จะรังเกียจ นี่ขนาดกะสนิทกับลูกๆ มากนะ กะยังคิดอยู่นาน แต่ในที่สุดก็บอกเขาไป ตอนนั้นคิดว่าไม่อยากให้เขาารู้จากคนอื่น อายากอธิบายให้เขาฟังด้วยตัวเองว่าโรคนี้นี้คืออะไร”



كا مه منيليق كاره لا سمبيل بركات، ”كا فهم، ايت اداله فركارا يغ ساغت سوسه اونتوق ممبريتاهو كقد كلوارك تنتغ قياكيت يغ كيت هادقي. كا ماسيه ايغت، كتنيك ايت كا ساغت مالو، تيدق تاهو انته کران اف. اي مراس سفرتي كيت بردوسا مك كيت فون دبالس دغن قياكيت اين. فركارا يغ كا بيمبغ اياله تاكوت انق-انق بنجي، والاقون كا دان انق- انق ساغت راقت سكاليفون. كا مستي كونا وقتو يغ لاما اونتوق مميكير، اخيرن كا ممبوات كفتوسن اونتوق ممبريتاهو كقد كلوارك. كا تيدق ماهو مريك تاهو ملالوءي فرچاكفن اورغ لاین. كا اوسها مغهور ايكن تنتغ اف قياكيت ايت.”

ลาถามด้วยความตื่นเต้นว่า “แล้วลูกๆ กะว่าไง” กะเมาะว่า “ลูกๆ ก็ถามว่า มะติดมาจากไหน แล้วเขาจะติดด้วยไหม กะก็ค่อยๆ อธิบายว่าโรคนี้นี้ติดได้อย่างไร มะติดมาจากสามีคนที่สอง ลูกๆ จะไม่ติดเชื้อจากมะหระอก กะคิดว่ากะโชคดีที่ลูกๆ เข้าใจ ส่วนมะของกะนั้นแก่มากแล้ว กะเลยไม่บอกเพราะกลัวเขาเป็นห่วงกังวล แต่กะก็ยังมิปัญหาอยู่นะลา เพราะแบปียังไม่รู้เลย” กะเมาะเล่าต่อด้วยเสียงเบาๆ ว่า “กะรู้ว่ามันไม่ถูกที่ไม่บอกแบปี แต่กะไม่กล้าบอกจริงๆ เขาคงรังเกียจและขอเลิก ตั้งแต่แต่งงานกันกะก็ไม่เคยขอให้เขาใส่ถุงยางฯ สามีภรรยาทั่วไปถ้าอยู่ๆ ฝ่ายหนึ่งมาบอกให้ใช้ถุงยางฯ ก็จะทำให้คู่เริ่มสงสัยแล้วว่าติดเชื้อ สำหรับมุสลิมถ้าพูดถึงเรื่องการใส่ถุงยางฯ เป็นเรื่องยากมากขึ้น เพราะเข้าใจกันว่าขัดกับหลักการศาสนา กะยังไม่พร้อมจะบอก ทั้งรู้ว่าไม่ติดต่อแบปี และเมียเขาอีก 2 คน กะนับถือกะยะจริงๆ ที่กล้าบอกแบปีถึงว่าติดเชื้อ”

لا تان كآ مه دغن سوارا يغ بردير، ”باكايانا كات انق- انق كآ سلفس مغانهوي حال ايت؟“

كآ مه جواب، ”انق- انق فون باليق بر تان بهوا دريمان كآ دافت فپاكيت اين درقد سيافا دان انق- انق اكن ترجغكيت فپاكيت اين جوگ اتاو تيدق. كمودين كآ ممبريتاهو مريك تنتغ جالن- جالن يغ ممبوات وپراس هيو برجغكيت. كآ ساغت برنصيب باءيك كران انق- انق كآ فهم. مانكالا مق كآ يغ سوده تواء، كآ فون تيدق باكيتاهو كغد بلباو كران تاكوت بلباو مراس بيمغ. والو باكايانا فون، كآ ماسيه ممفوپاء مسئله كران ابغ في بلوم تاهو لائي.“

كآ مه ميمبوغ دغن سوارا يغ فر لاهن- لاهن، ”كآ تاهو بهوا ايت ساله يغمان كق تيدق باكيتاهو كغد ابغ في، تنافي كآ تيدق دافت باكي تاهو، كران كآ بيمغ دي اكن بنجي دان اكن چراي. كران سجق بر كهوين، كآ تيدق فرنه مينتا ابغ في مماكاي كوندوم. اورغ يغ منجادي سوامي استري، سكيران ساتو فيهق لائي ممينتا اونتوق مماكاي كوندوم، اكن ممبوات فاسغن منجادي حيران بهوا موغكين كيت ادا فپاكيت. كران موغونا كوندوم د كالغن اورغ مسلم مروفاكن ساله ساتو فركارا يغ سوسه كران دكيرا بهوا ايت دلارغ اوليه حكوم اكام. كآ بلوم سدبا اونتوق ممبريتاهو، فدحال كآ سوده تاهو ايت بوكن فركارا يغ باءيك اونتوق ابغ في دان دوا اورغ استريش. كآ ساغت كاكوم دغن كآ به يغ براني باكي تاهو كغد ابغ ديغ تنتغ فپاكيت يغ كآ به سداغ دهادفي“



เขาเป็นคนดี และยังคง เป็นคนดี



กะยะวัย 45 ปี เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสและอารมณ์ดีเสมอ ถ้าไม่เคยรู้สึกว่ากะยะมีเรื่อง
ทุกข์ร้อนใดๆ ในชีวิตเลย ลาจึงแทบไม่เชื่อเมื่อกะยะเล่าชีวิตของเธอให้ฟัง

กะยะหัวเราะร่าเรงเมื่อกะยะบอกว่ำนับถือ “มันก็ไม่ง่ายอย่างนั้นหรอกเมาะ ก๊ะก็ต้อง
ต่อสู้กับหลายอย่างไม่ต่างกับเมาะและลา ชีวิตแต่ละคนต่างกัน เงื่อนไขชีวิตก็ต่างกัน
บางอย่างจึงไม่ยากสำหรับก๊ะ แต่ยากสำหรับเมาะ บางอย่างเป็นเรื่องง่ายสำหรับเมาะ
แต่ยากสำหรับก๊ะ” เมาะกับลาคงเห็นว่ากะยะกับแบดิงอยู่ด้วยกันมานาน ดูรักกันดี
แต่จริงๆ ก็ไม่ได้เป็นอย่างที่เห็นหรอก...

دي اورغ يڭ باءيك، دان تتف منجادي اورغ يڭ باءيك.

كأ يه برعمور 45 تاهون، دي اورغ يڭ مسرا دان باءيك هاتي.
لا تيدق فرنه سغكا بهاوا كأ يه ممقوياعي مسئله افا ۲ دالم هيدوف.
اوليه ايت، لا لغسوغ تيدق فرچاي دغن اف يڭ كأ يه چريتا .

كأ يه كتاوا افابيلا كأ مه مموجي اتس كيرانيانن، ”ايت بوكن
فركارا يڭ موده، مه. كأ سنديري مستي مغهافي برباكاي مسئله
تيدق كورغ درفد لا دان مه. كهيدوفن سساورغ ايت تيدق سام.
سواتو فركارا موغكين موده اونتوق كأ تتافي منجادي فركارا يڭ
فايه باكي مه، دان كادغ- كادغ فركارا ايت موده باكي مه تتافي
موغكين اكن منجادي فركارا يڭ سوليت باكي كأ.” مه دان لا سوده
مغتاوهي بهاوا كأ دان ابغ ديڭ سوده لاما تيغكل برسام، نمقو فولا
مسرا تتافي سبنرن تيدق سفرني يڭ دليهت.



กะยะแต่งงานกับแบดิงตอนอายุ 18 ปี ส่วนแบดิงอายุ 23
หลังแต่งงานมีความสุขด้วยกันประมาณ 3 เดือน ต่อจากนั้น
มีแต่ทุกข์ แบดิงเป็นคนติดการพนัน เล่นการพนันทุกอย่าง
ตั้งแต่ไพ่ มวย หวย อยู่กันไปทะเลาะตบตีกันไปทุกวัน จนมีลูก
3 คน ส่วนใหญ่กะยะจะตีเขาก่อน พอไม่หยุดแบดิงจะตีหรือ
เตะกลับ มะกับป๊ะของกะยะต้องมาเป็นกรรมการตลอด จน
ลูกคนโตอยู่ป.6 แบดิงก็ไปมีผู้หญิงอีกคน การพนันก็ยังไม่เลิก



كآ يه بركهوين دغن ابغ دېغ كتيك برعمور 18 تاهون،
 مانكالا ابغ دېغ برعمور 23 تاهون. كهيدوفن كلوارك
 كامى هاڻ برهياكيا سلاما 3 بولن سلقس درفد ايت بايق
 كسوسهن. ابغ دېغ اداله اورغ يغ سوكا برجودي. ابغ دېغ
 قنداي مابين برماچم- ماچم جودي انتاراڻ جودي داون
 كرتس، جودي تينجو، جودي نومبور. كامى برقادوه ستياف
 هاري سهيغك كامى ممقوياءى 3 اورغ انق. كبايقكن كآ
 يه اكن مموكول ابغ دېغ دهولو، دان كالاو تيدق برهنتي
 لاڭي، ابغ دېغ اكن فوكول باليق. مق دان ايه مروفانكن
 اورغ تغه سهيغك انق سولوغ كامى بلاجرديسكوله رنده
 سمفي كلس 6، ابغ دېغ فون بركهوين بارو تنافي تيدق
 برهنتي منجادي فنجودي.



ครั้งหนึ่งกะยะจะออกไปข้างนอกแล้วแบดิงไม่ให้ เพราะเขาชี้หิ้งไม้
ค่อยชอบให้กะยะไปไหน ก็ทะเลาะกันหน้าบ้าน แบดิงใช้เชือกฟาด
ถูกหน้ากะยะเป็นแผลต้องไปเย็บที่โรงพยาบาล ตอนนั้นกะยะคิดว่าอยู่
ด้วยกันไม่ได้แล้ว พอออกจากโรงพยาบาลกะยะก็เลยหนีไปอยู่ที่บ้าน
ตากับยายที่นราธิวาส ญาติๆ ก็แนะนำว่าไปมาเลเซียดีกว่า กะยะ
ตัดสินใจไป ทั้งๆ ที่ไม่มีพาสปอร์ต ใจคิดว่าอยู่ไม่ได้แล้ว ไม่เอาแล้ว
ญาติคนนั้นพาไปฝากเป็นพี่เลี้ยงเด็ก แต่ไปอยู่ได้อาทิตย์หนึ่งก็กลับมา
นราธิวาส เพราะตั้งแต่เกิดมาก็ไม่เคยจากบ้านไปไหนไกลๆ



แต่งงานแล้วกะยะกับยิกกลับไปทำงานที่มาเลเซียทันที เพราะกลัวแบดิงจะมาหาเรื่อง
อีก ยิไม่เคยมีเมีย ไม่เคยแต่งงานมาก่อน เขาเคยเล่าให้กะยะฟังว่าเคยใช้ยาเสพติด
กะยะก็เห็นว่าเขาเลิกมาเป็น 10 ปีแล้ว ไม่น่าจะเป็นอะไร เขาดีกับกะยะมากทำงาน
ได้เงินมากให้กะยะหมด ลูกของกะยะ 3 คนเขาก็ไม่รังเกียจ กะยะอยู่กับเขาได้ 3 เดือน
ก็ท้อง ช่วงนั้นก็ไปๆ มาๆ มาเลเซียกับไทย กะยะไปฝากท้องที่อนามัยที่ไทย แต่ไม่ได้
ไปหาหมอตามนัด ไปครั้งหนึ่งแล้วกลับมาตอนใกล้คลอด พอเจอหมอที่อนามัย หมอ
ก็ขอคุยด้วย บอกว่าต้องการเจอกะยะมาก เพราะเลือดของกะยะมีปัญหา ตอนนั้นยิ
ก็อยู่ด้วย



ستله منيكاچ ، كآ به دان جيد سكرآ كمبالى بكرجا دمليسيا. كران تاكوت ابغ ديغ
مغاموق لآكي. جيد تيدق فرنه منيكاچ. دي فرنه منچريتاكن كقد كآ به بهاوا دي فرنه
مغمبيل داده. كآ به فون تله تاهاو بهاوا جيد تله برهنتي مغمبيل داده، موغكين تيدق
ادا مسائله. دي ساغت باءيك دغن كآ به. واغ حاصل كر جا سموا دبريكن كقد كآ به.
دي تيدق فرنه بنچي تيكا اورغ انق يغ دمليكي كآ به. ستله نيك بولن كآ به برسامن،
تا لام كآ به فون مغاندو غ. كتنيك ايت كآ به سريغ كالي برولغ باليق انتارا تايلاند
دان مليسيا. كآ به مغيريمكن كندو غن د كلينيك كصيحتن د تايلاند، تتاقي كآ به تيدق
دانغ برجومفا دوكتور فد وقتو جنجي جومفا دوكتور. كآ به فرنه برجومفا دوكتور
ساتو كالي سهاج كتنيك همغير ملاهير. اقبابلا كآ به برجومفا دوكتور د كلينيك
كصيحتن، دوكتور ممبريتاهاو سساتو فركارا. دوكتور ساغت ماو برجومفا دغن
كآ به، كران داره كآ به برسائله. وقتو ايت جيد فون اد برسام دغن كآ به.

หมอพาภรรยาเข้าไปในห้องทำงานแล้วบอกให้ภรรยาทำใจดีๆ ภรรยาเชื่อ
เอชไอวีในเลือด ภรรยาตกใจมาก อึ้งไปเลย หมอแนะนำให้ไปตรวจเลือดที่
โรงพยาบาล เพราะไม่รู้ภรรยาติดเชื้อมาจากไหน ระหว่างทางนั่งรถกลับบ้านยิ่ง
บอกภรรยาว่าเขาคงมีเชื้อเอชไอวีเพราะเพื่อนๆ ที่ติดตายด้วยกันหมดแล้ว
เขาไม่คิดว่าตัวเองจะติดเชื้อ ตลอดทางก่อนถึงบ้านยี่ได้แต่พูดกับภรรยาซ้ำๆ ว่า
ถ้ารู้ก่อนคงไม่แต่งงานกับภรรยา

دوكتور ممباوا كا يه فركي كيبليق كرجاڻ دان مڃاڻن بهاووا كا يه مستي تنڱ،
كا يه ترجڱيت وڀراس هيڙو دالم داره. كا يه تركجوت، دوكتور مميري چادڱن
كڦد جيد سوڦايا فركي هوسڦيئل اوننوق مميريسا داره. ڪران بلوم تاهو دري مان
كا يه ترجڱيت وڀراس ترسبوت. ڪتيڪ دالم فرجالنن ڦولڱ ڪرومه، جيد مميريتاهو
كڦد كا يه بهاووا دي موڱين ممڦوپاي وڀراس هيڙو، ڪران ڪاون- ڪاونن يڱ مڱمبيل
داده سموان سوڊه ماتي. دي نيدق سڱڪ بهاووا اڪن ترجڱيت وڀراس ترسبوت.
سڱنڱ فرجالنن ڦولڱ ڪرومه، جيد برولڱ ڪالي مميريتاهو بهاووا ڪالو سبلوم اين
دي تاهو بهاووا دي ممڦوپاي وڀراس هيڙو، دي مستي تا اڪن منيڪاح دڱن كا يه.





พอลกลับถึงบ้านเห็นหน้าแม่กับป๊ะ กะยะก็ร้องไห้ทันที มะถามกะยะว่าร้องไห้ทำไม กะยะบอกว่ากะยะเป็นเอตส์ ต้องตายแน่ๆ ใครก็คงต้องรังเกียจ คนเขาว่าโรคนี้อันตรายของคนบาป คนทำผิดซึนา กะยะจำได้ มะบอกกะยะว่า “ไม่เป็นไร มะยังอยู่ คนจะว่ายังไงก็ไม่เป็นไร” ยี่รู้สึกอายนามากตอนนั้น ไม่กล้าสู้หน้าแม่กับป๊ะของกะยะเลย พอลูกคลอด ป๊ะกับมะของยี่ก็รับลูกไปเลี้ยง กะยะกับยี่ก็กลับไปทำงานที่มาเลเซียอีกจนลูกอายุได้ 14 เดือน ยี่ก็เริ่มป่วยเป็นวัณโรค เรายี่เลยกลับมาเลเซียมารักษาที่นราธิวาส

اقابيللا مريك سمغاي درومه كأ يه نمفق امق دان ايهن، دغن سرتا مرتا كأ يه مناغيس. اييون برتات
 مغاف مناغيس، لالو كأ يه بركات بهاو دي ترجعكيت فباكيت ايدس، موغكين دي اكن ماتى، سسيافا فون
 اكن بنچيكانن. بايق اورغ مغاتكن بهاو اورغ يغ دججكيتي فباكيت اين اداله اورغ يغ بردوسا، اورغ يغ
 برزنا. كأ يه ماسيه ايغت فسانن امق،
 ”تيدق مغاف، امق ماسيه اد. جاغن هيراو فرچاكفن اورغ لايين.”

كتيك ايت جيد ساغت مالو. دي تيدق براني برتمو دغن امق دان ايه كأ يه. كتিকা كأ يه ملاهيركن انق، امق
 دان ايه منجالق انق. كأ يه دان جيد فولاً فولغ بجرجا د مليسيا. اقابيللا انقن برسوسا 14 بولن، جيد مولا جاتوه
 ساكيت دان مغالمي فباكيت تيبى، لالو مريك فولغ كنار اتيوات اونتوق بروبت.

ยิตายตอนที่ลูกสาวอายุ 1 ขวบกับ 4 เดือน เพราะเขาอมรับตัวเองไม่ได้ ไม่ยอมกินยา
วิธโรคเลย กะยะบอกป๊ะกับมะของยิวว่าเขาเป็นเอดส์ เดียวกะยะก็คงตายตามเขาไป
มะเขาก็ปลอบเรว่าถ้ารักษาสุขภาพจะไม่เป็นไร กะยะอยู่ที่บ้านยิ 40 วันก็กลับมาอยู่บ้าน

ส่วนแบดิงตอนที่กะยะอยู่กับยิ แบดิงก็แต่งงานกับผู้หญิงคนหนึ่ง กะยะกลับมาจากบ้าน
ยิกี่ป่วย แบดิงก็มาเยี่ยม เมียเขาหึงมาก เขามาว่ากะยะที่บ้านจนตบตีกัน แบดิงพยายาม
จะกลับมาอยู่กับกะยะ แต่มะของกะยะไม่พอใจ ไม่ให้เขาอยู่



جيد منيغل دنيا كنتيك انق فرموانث بروسيا 1 تاهون 4 بولن، کران دي تيدق داقت منريما كياتان دان
لغسوغ تيدق فرنه ماکن اوبت فپاکيت تيبی. کأ يه ممبريتاهو امق دان ايهن بهاوا جيد ترجکيت ايدس،
موغکين تيدق لاما لاكي کأ يه فولا اکن ماتي. امق مننغن هاتي بهاوا جک کيت فندي منجاك کصیحنن دغن
باءیک، فپاکيت ايت تيدق اکن ترجادي. کأ يه تيغل د رومه جيد 40 هاري، کمودين فولغ کومه دي.

مانکالا ابغ ديغ فولا، کتیک کأ يه برسام دغن جيد، دي برکهوين دغن ساورغ وانينا. اقابلا کأ يه فولغ دري
رومه جيد، کأ يه جاتوه ساکيت. ابغ ديغ داتغ منزبارهي. استرين ساغت چمپورو، دي ماکي کأ يه د رومه
سهيغک برکادوه. ابغ ديغ چوبا اونتوقمبالي تيغل برسام کأ يه، تتافي امق کأ يه تيدق مغيزينکن.



วันหนึ่งกะยะป่วยมากไปหาหมอที่โรงพยาบาล หมอบอกค่า CD4 ของกะยะลดลงเหลือ 160 แล้วนะ กะยะต้องเริ่มกินยา ตอนนั้นกะยะเป็นคนแรกที่กินยาต้านไวรัส คนไม่กินกันเพราะกลัว กะยะเองก็กลัวนะ แต่ป่วยมากและอยากหาย เลยตัดสินใจลอง วันนั้นกะยะเครียดมาก พอจะกลับบ้านก็เจอแบดิงด้กรออยู่ เขาขอคุยกับกะยะว่าจะขอกลับมาอยู่ด้วย กะยะตัดสินใจบอกออกไปว่ากะยะเป็นเอดส์ อีกไม่นานก็ตาย อย่ามาอยู่ด้วยเลย แต่แบดิงบอกว่าเขาไม่รังเกียจ จะขายสวนเอาเงินมารักษากะยะด้วย กะยะเองไม่รู้สิอะไรแล้วตอนนั้น เพราะจะอยู่หรือจะตายก็ไม่รู้ จะอยู่กับคนเดียวหรืออยู่กับแบดิงก็ได้ทั้งนั้น แบดิงจึงไปขอป๊ะกับมะอีกครั้ง บอกว่าจะดูแลกะยะเอง

سواتو هاري كأ يه ساكيت برت، لالودي دباوا كهوسفيئل. دوكتور ميپاتاكن بهاوا سيدي 4 دال بادن كأ يه سماكين كورغ. كأ به مستي ماكن اوبت. كتيك ايت كأ يه اداله اورغ فرتام يغ مغمبيل اوبت انتي ويراس. تيدق اد سسياقا فون يغ براني ممانئ. سبنرت كأ يه سنديري فون تيدق براني، تتافي كران ساكيت برت دان دي جوئا ايغين سمبوه. هاري ايت كأ يه ساغت ريساو. كتيكا قولغ كرومه، كأ يه برتمو دغن ابغ ديغ. دي ايغين برينچغ دغن كأ يه بهاوا دي ايغين كمبالي تيغكل برسام كأ يه. لالو كأ يه مغمبيل كفو توسن دان سكرام ميريتاهو بهاوا كأ يه ترجغكيت ايدس، تيدق لاما لاكي كأ يه اكن ماتي، تيدق قايه تيغكل برسام، تتافي ابغ ديغ مغانكن بهاوا دي تيدق ادا مساله. ابغ ديغ ايغين منجوال كبونئ اونتوق مراوات قياكيت كأ يه. كتيك ايت كأ يه تيدق اد فراسان افا ٢، كران بلوم تاهو بهاوا اكن هيديو ف اتاو ماتي، هيديو ف سورغ ديري اتاو فون برسام ابغ ديغ سموان بوليه. لالو ابغ ديغ مميئنا ايدين كفد امق دان ايهن سكاني لاكي دان مغانكن بهاوا دي يغ اكن منجاك كأ يه سنديري.

พอแบดิงกลับมาอยู่ด้วยกะยะก็เริ่มสุขภาพดีขึ้น แบดิงเขาเลิกการพนันทุกอย่าง และเลิกกับเมีย เขาด้วย แบดิงกลับไปทำงาน กะยะก็ไปทำงานกับเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเอดส์ ชีวิตตอนนี้ก็ดีขึ้น ทำใจได้มากขึ้น พอไม่เครียดร่างกายก็แข็งแรงขึ้น

เหมาะสงสัยว่าแบดิงเองรู้แล้วว่ากะยะติดเชื่อ แล้วเวลามีอะไรกันแบดิงใส่ถุงยางอนามัยไหม

กะยะตอบว่า “ก็บอกแบดิงนะว่าให้ใส่ถุงยางๆ อธิบายให้ฟังว่าเชื้อเอชไอวีนี้ติดได้ยังไง ตอนแรกก็ใส่ถุงยาง แล้วไปตรวจเลือดก็ไม่ติด แต่อยู่กันไปนานๆ เขาก็ไม่ใส่ กะยะเตือนทุกครั้ง เขาก็ใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง ก็ไม่รู้จะทำยังไง นี่ก็ไม่ได้ตรวจเลือดนานแล้ว”

اقابيللا ابغ دبع كمبالي تيغكل برسام، كصيحتن كأ يه سماكين بأيك. ابغ دبع برهنتي بر جودي دان
بر چراي دغن استرين يغ دولو. دي ممقوياء ي فكر جان تنف. كأ يه جوك بركا دان منزيار هي رومه
فساكييت ايدس. كهيدوفن كأ يه سماكين باءيك، دافت تريما دغن اف يغ تر جادي دغن باءيك.
اقابيللا تيدق سر ابوت، توبوه بادن كأ يه فون سماكين صيحت.

امق ساغت حيران، ابغ دبع تله تاهو بهاوا كأ يه ترجعكييت ايدس. ”اقابيللا ملاوكن فرستوبوهن،
ادكه ابغ دبع مگونا كوندوم؟”

لالو كق يه منجواب، ”يه سوده بريتاھو ابغ دبع دان منجلسكن بهاوا فياكييت اين بوليه برجعكييت.
مولا - مولا ابغ دين گونا كوندوم جوك دان اقابيللا فرخي ممريقسا داره حاصيلن دي تيدق ترجعكييت
ايدس، تنافي لاما كلامان دي تيدق گونا كوندوم، كأ يه ساللو مناصيحتين، تنافي تركادغ دي گونا،
تركادغ تيدق گونا. تيدق تاهو اف يغ هاروس دلاوكن. سوده لاما تيدق بوات فمريقسان داره.”



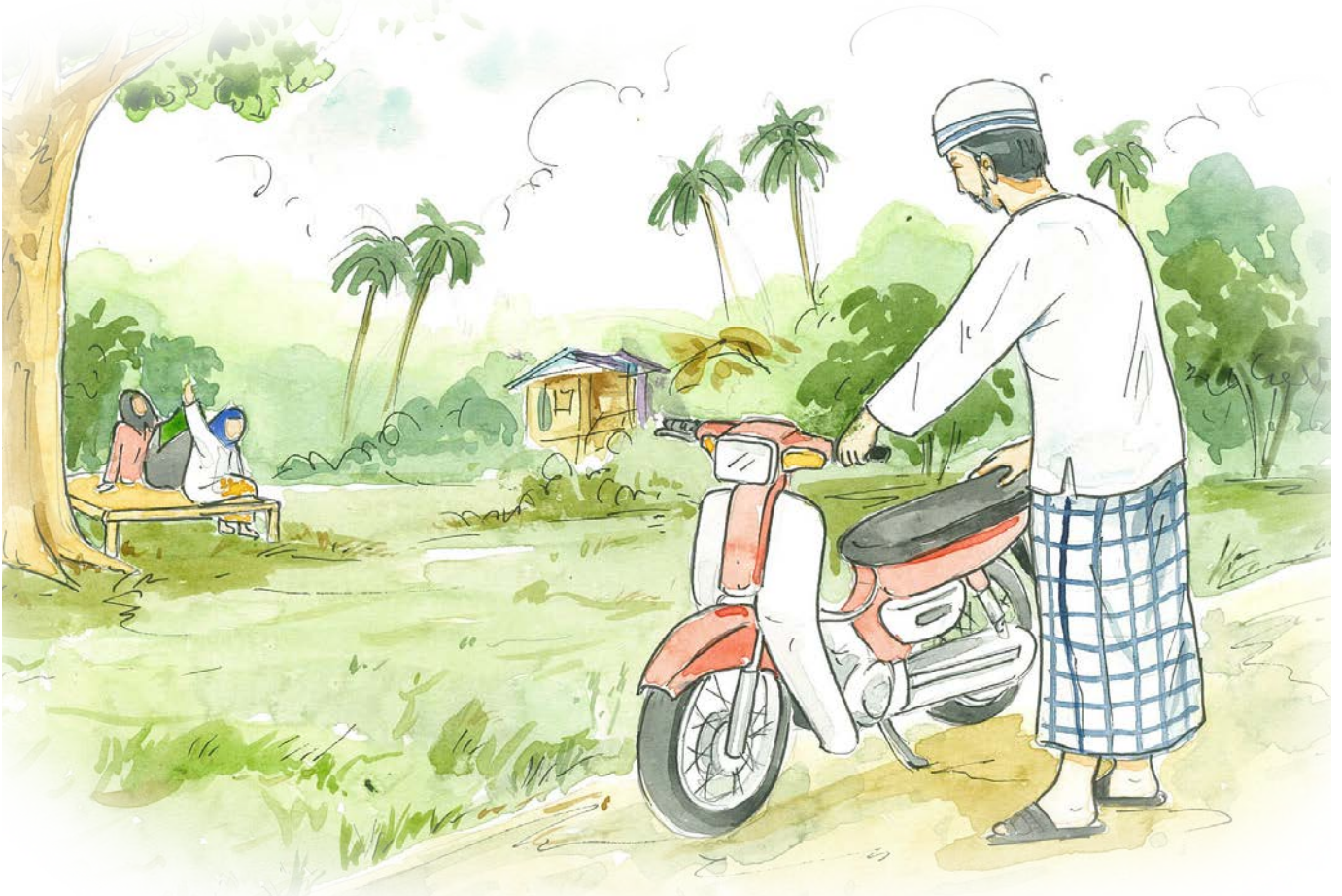
ลาบอกกะยะว่าลาเคยได้ยินคนในหมู่บ้านพูดกันเรื่องกะยะ แต่ลาก็ไม่กล้าพูดกับกะยะ เรื่องนี้ กลัวจะทำให้กะยะรู้สึกไม่ดี ลาเองก็ยังไม่กล้าบอกใคร

กะยะยิ้มและบอกลาว่า ช่วงแรกที่ยิตาย คนแถวบ้านเขารู้ว่าเราป่วย ตอนนั้นผอมมาก คนก็พูดกันให้เราได้ยินว่าเดี๋ยวก็ตาย ไม่นานหรอก แต่ตอนนี้กะยะยังมีชีวิตอยู่ สุขภาพดีขึ้น พยาบาลที่โรงพยาบาลก็รู้กันหมดว่ากะยะเป็นโรคอะไร ลูกกะยะเป็นพยาบาลที่โรงพยาบาล ตอนแรกก็กลัวเขาจะรังเกียจลูกเรา แต่ทุกคนก็ดีกับกะยะและลูก คนแถวบ้านเราก็เริ่มรู้ ตอนแรกกะยะก็กลัวว่าเขาไม่กินขนมที่กะยะทำไปให้ แต่เพื่อนบ้านก็ยังคงกินกันปกติ



لا ممبريتاهو كأ بهاو اورغ كامفوغ فرنه ميبوت تنتغ كأ به، تتافي لا تيدق براني بريتاهو حال اين كغد كأ به. کران تيدق ماهو ليهت كأ به سوسه هاتي. لا جوکا مالو نا بريتاهو تنتغ فرکارا ترسبوت.

كأ به سپوم دان مغانكن كغد لا، مولا- مولا جيد ماتي، اورغ دكت رومه تاهو بهاووا کامي ساكيت. كنتيك ايت کامي ساغت كوروس، اورغ كامفوغ كاتانن كغد کامي بهاووا کامي تيدق اکن هيديوغ لاما، تتافي تريات سكارغ كأ به ماسيه لاکي هيديوغ، کصیحتن سماکين باءیک. سما جوروراوت د رومه ساکيت تاهو تنتغ فباکيت كأ به. انق فرمفوان كأ به سنديري منجادي جوروراوت د رومه ساکيت. مولا-مولا كأ به ريساو، تاکوت سما اورغ اکن ممبنجي انق كأ به، تتافي سما ساغت باءیک دغن كأ به دان انق کايه. اورغ - اورغ دکت رومه مولاي فهم تنتغ کامي، مولا- مولا كأ به تاکوت مريک تيدق اکن ماکن کويه بيغ كأ به بريکن کغد مريک، تتافي سباليقن مريک ماکن کويه ايت سفرتي بياسا.



ลา ยังสงสัยอีกอย่างว่าแล้วผู้ชายที่ติดยาเสพติด เขาติดเชื่อกันได้อย่างไร

กะเมาะบอกว่าอยากให้ลาได้คุยกับแแบการิมซึ่งเป็นแกนนำกลุ่มผู้ติดเชื้อที่โรงพยาบาลมาพร้อมๆ กัน กะยะซึ่งสนิทกับแแบการิมมากที่สุดอาสาว่าจะลงไปคุยกับแแบการิมว่าอยากจะทำเรื่องของเขาให้ลาฟังไหม

لا ماسيه حيران، للاكي بغ تر تاكيه داده باكي مانا مريك بوليه تر جتكيت ايدس.

كا يه مناصيحتي لا سوفايا بر بينجغ دغن ابغ كريم سباكاي كتوا كومقولن فساكيت ايدس. كا يه سودي اونتوق بر بينجغ دغن ابغ كريم سموكا دي منچر يتاكن فري حال ديرين.

ไม่ใช่แค่ บุหรื ม้วนเดียว

หลังจากที่กะยะไปคุยกับแบการิม ลาก็มีโอกาสเจอกับแบที่
โรงพยาบาลหลายครั้ง แต่กว่าที่แบจะเอ่ยปากเล่าเรื่องของแบให้
ลาฟัง ก็เป็นเวลาหลายเดือนที่เดียนับจากครั้งแรกที่ได้พบกัน

แบการิม ผู้ชายวัย 40 ปี ทำทางเคร่งขรึม แต่แววตาใจดี เล่าว่า
เคยเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาแห่งหนึ่งที่ปัตตานี เป็น
โรงเรียนใหญ่มาก มีเด็กหลายพันคน “แบได้เป็นนักกีฬาโรงเรียน
ด้วยนะ ตอนนั้นที่โรงเรียนก็มีคนติดยา ส่วนใหญ่เป็นบุหรืกับกัญชา
ถ้าไอ้ตะครุจับได้ก็ถูกทำโทษ แต่ถ้าเป็นกัญชาไล่ออกเลย แต่แบ
ไม่ยุ่งเลยไม่ว่าจะเป็นยาเสพติดแบบไหน เรียกได้ว่าสมัยเรียนเป็น
คนเรียบร้อย เคร่งครัดศาสนา ละหมาดวันละ 5 เวลา เป็นที่ไว้วางใจ
ของไอ้ตะครุ”

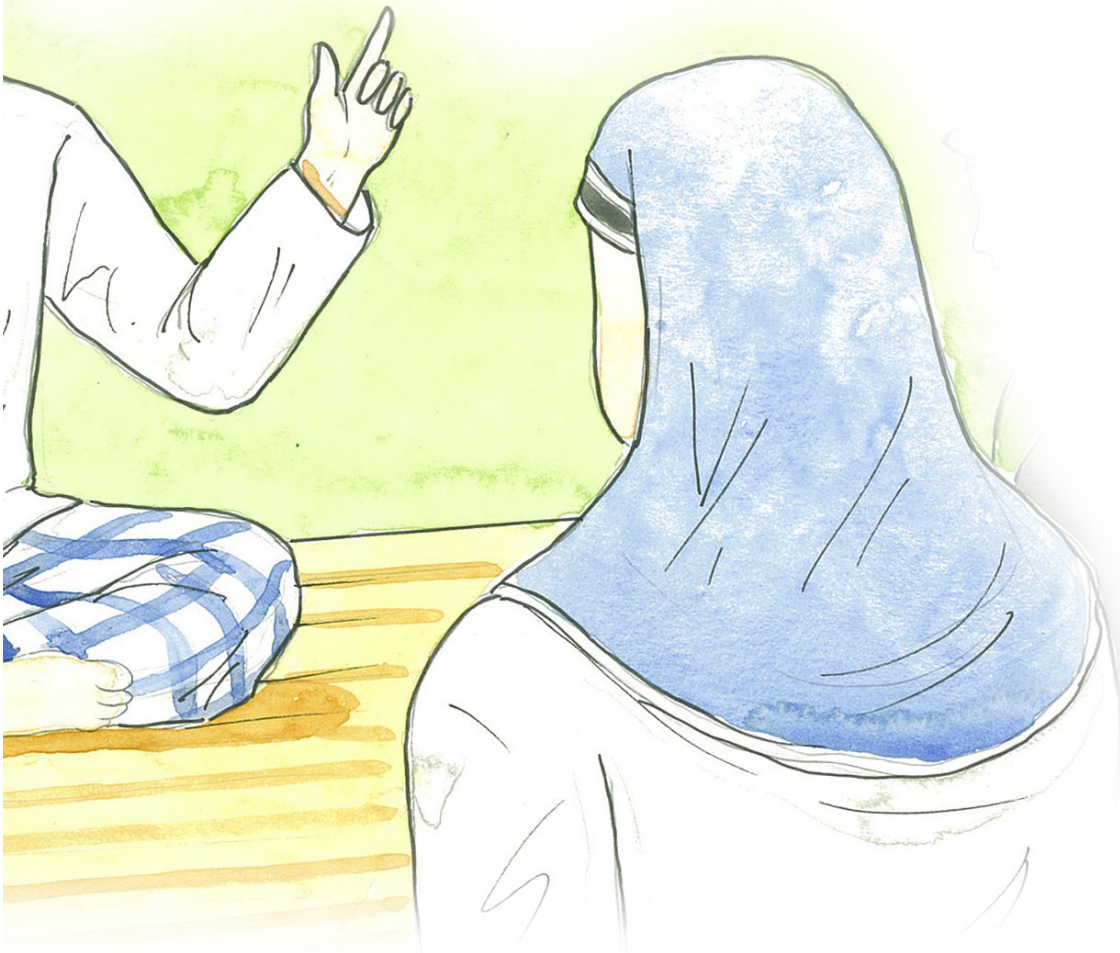


بوکن هاش کران سباتغ روکوق

ستله کأ یه برینچ دغن ابغ کریم، لا برکسمقن برتمو دغنش بیراف کالی د هوسقینل، تنافی مغمبیل ماس بیراف بولن سهیغک ابغ کریم سودی منچریتاکن فریحال دیرین.

ابغ کریم للاکی براوسیا 40 تاهون. کایاڭ کارغ، تنافی سینرن دی ساورغ یغ باءیک هاتی. دی منچریتاکن بهاوا فرنه بلاجر د سبواه سکوله اکام سواستا د ولایه قنتانی. سکوله ایت ساغت بسر، ممقوپای ریوان فلاجر.

”ابغ فرنه منجادی اهلی اولهراکا دسکوله. کتیک ایت اد اورغ یغ ترناکیه داده د سکوله، کبایقکن داده جنیس روکوق دان کنجا. جک توان کورو داقت تاهو، فلاجر- فلاجر ایت اکن کنا دندا، تنافی جک منموئی کنجا، سگرا اکن دهالوو دري سکوله. ابغ نیدق مغمبیل سموا جنیس داده ایت. بولیه دکاتاکن کتیک ماس بلاجر ابغ اداله فلاجر یغ باءیک، قوات دالم اکام، سمبیهغ لیما وقتو دان دفرچایای اولیه تواغ کورو.”



พออายุ 21 ก็ไปเกณฑ์ทหาร ปรากฏว่าติดทหาร ตอนแรกก็กลัว ไม่อยากไป เป็นทหารเกณฑ์เลย แต่พอไปจริงๆ ก็ชอบ อยากเป็นทหาร ตอนปลดประจำ การแบการิมไปขอสมัครเรียนต่อ แต่ไม่มีวุฒิการศึกษาเพราะแบการิมเรียน สายสามัญไม่จบม.3 เรียนแต่สายศาสนา ก็เลยสมัครไม่ได้ สุดท้ายเลยกลับไป มาอยู่บ้านเฉยๆ “ตอนนั้นรู้สึกผิดหวัง อยากเป็นทหารมากเลย ทำได้ย้อ กลับไปเรียนใหม่ก็ไม่ทันแล้ว”

افايلا عمور 21 تاهون، ابغ كريم مغمبيل جمفوتن كنتنران. حاصيلن دي اداله ساله ساورغ بىغ مستي برخدمت اونتوق نكارا سباكاي تنترا. مولا- مولا دي تاكوت دان تيدق ماهو منجادي تنترا، تنافي افايلا دي مهادقين دي مراسا سوکا دان ايغين منجادي ساورغ تنترا. سلس تمت خدمت سباكاي تنترا، كريم ملنجونكن قلاجرنن، تنافي تيدق برجاي کران دي تيدق لولوس البيرن اكيديميق تيغكتن 3. دي چوما بلاجر د البيرن اکام سهاج. اخيرن دي فولغ دان تيغکل د رومهن. ”کتبک ايت ساي کچيوا کران ايغين منجادي تنترا، هندق بوات ماچم مان، ماس تيدق داقت برولغ لاکي اونتوق بلاجر کمبالي.”





ไม่ได้เป็นทหาร ก็ไม่อยากจะทำอะไร อยู่บ้านเฉยๆ สักพักก็เริ่มเบื่อ แบการิมเลยตัดสินใจไปรับจ้างกรีดยางกับพี่ชายที่มาเลเซีย ตั้งแต่เกิดมาแบการิมยังไม่เคยกรีดยางเลยนะ “นี่ๆ ไปก็ตกลงดี สามจังหวัดมีสวนยางเยอะแยะ แต่กรีดยางไม่เป็น” พอไปทำได้สัก 5 เดือนก็เริ่มท้อ แล้วยังโดนมีดกรีดยางบาดนิ้วเกือบขาด “แบร้องไห้เลย เลือดออกเต็มไปหมด” แบการิมเล่าไปก็ฆ่าตัวเองไป เมื่อนึกถึงอดีต “แต่ไม่กล้าไปหาหมอ เพราะเราไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานที่นั่น เข้าเมืองผิดกฎหมายนะ” ในที่สุดก็กลับบ้าน มาหามะ พอมะเห็นแผลก็บอกไม่ให้ทำงานแล้ว ให้ไปเรียนศาสนาต่อ แบก็เลยกลับไปเรียนปอเนาะอีกครั้ง

تېدىق جادي تئترا، تېدىق ماھو بوات افا ۲، لاما كلامان دي مراسا جمو. لالو دي مغمبيل
كفوتوسن مغمبيل اوفه موتوغ كته دغن ابغ دي دمليسيا. سمنجق دي كچيل لاکي، ابغ کریم تېدىق
قرنه موتوغ كته.
”راس هندق سوکا، د تېك ولايه سمدان ترداقت بايق كيون كته، تنافي تېدىق قنداي موتوغ كېته.“

افابيللا چوبا موتوغ كېته سلاما 5 بولن دي مراسا لمه سرتا جاريڻ همغير فوتوس کران جاريڻ
ترفوتوغ اوليه فيساو توريه كته.
”ابغ منغيس کران داره يڭ بايق مغالير.“

ابغ کریم منچريتاکن فریحال ديريڻ سمبيل تر تاوا تنتغ قيصة ماس لالو دي.
”تافي ابغ تېدىق براني برجومقا دغن دوكتور، کران دي تېدىق ادا فرميت فکر جان.“

اخيرڻ ابغ کریم فولغ کرومه. افابيللا امقن مليهت تمفت لوکا، امق تېدىق ايڙين کریم بکرجا لاکي.
امق بري جانل سوفاي کریم بلاجر د فوندوق. لالو ابغ کریم فون سمبوع بلاجر د سکوله فوندوق
سکالي لاکي.

ที่ปอเนาะแบการิมเริ่มสูบบุหรี่ เพื่อนคนมาเลยเอาบุหรี่มาเลยสืดามาให้ลองสูบ รสชาติหวานๆ หอมๆ สูบแล้วติดใจเลย ต่อมาก็มียี่เพื่อนเอาบุหรี่ของไทยที่หาซื้อได้ตามร้านทั่วไปมาให้ลอง ครั้งแรกเขาให้ลองตัวเดียว แบการิมสูบแล้วรู้สึกเวียนหัว จะทิ้ง แต่เพื่อนไม่ให้ทิ้ง ให้สูบต่อจนหมด สูบหมดแล้วนอนเลย รู้สึกมีมึนๆ ลอยๆ แต่ก็ชอบความรู้สึกนั้นนะ วันต่อมาก็ไปขอเขาอีกมวน ติดใจคิดไปซื้อเอง พอไปซื้อเองก็รู้ว่าที่เพื่อนให้สูบไม่ใช่บุหรี่ธรรมดาแล้ว เพราะรสชาติไม่เหมือนกัน ยัดใส่เฮโรอีนแน่ๆ มันเริ่มอยากมากขึ้นเรื่อยๆ จากวันละมวน เป็นวันละ 2 3 4 เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทุกวันหลังอาหารและก่อนนอน



کتیکا بلاجرد فوندوق ابغ کریم مولا ایسف روکوق. کاونن دري مليسيا مناورکن سباتغ روکو دري مليسيا کفد ابغ. راسن مانيس- مانيس، واغي- واغي، بيلا چوبا راس ترتاريق دغنن. کمودين اد کاون ابغ ممبريکن روکوق دري تابلانن. مولا- مولا دي مراسا فنيغ دان فوسيج- فوسيج. دي تيدق ماهو مغبابيسکن روکوق ايرو، تتافي کاونن ميوروه هابيسکنن. لالو ابغ مغبيسف سمفای هابيس. بيلا هابيس، ابغ ترتيدور دغن سرتا مرتا. ابغ مراسا فنيغ، فراسان اينله يغ دسوکاي. هاري کمودي ابغ فرکي بلي لاکي، ابغ راس سوک لالو ممبيلين. آقابيلا ابغ ممبيلين دان مغبيسف، ابغ دافت بيذاکن بهاوا روکوق يغ دبري اوليه کاون بوکن روکوق بياسا، تتافي دسومبتکن دغن هيرو عين. ابغ ايغين مغبيسف سماکين بايق دري سباتغ سهاري منجادي 3-2 اتاو 4 باتغ سهاري سلفس ماکن دان سلوم نيدور.



พอสูบเยอะขึ้น ใช้เงินเยอะขึ้น กลัวทางบ้านสงสัยเพราะแบย้งขอเงินแม่ใช้
เลยออกจากปอเนาะกลับมาอยู่บ้านดีกว่า คิดว่าห่างเพื่อนอาจจะเลิกได้
แต่พอกลับมาอยู่บ้านก็เจอเพื่อนกลุ่มอื่นอีกที่ติดยา คราวนี้เห็นว่าเขาเอา
อะไรให้เราสูบเพราะเริ่มต้องหาของตัวเอง มันเป็นผงสีขาวใส่มาในหลอดกาแฟ
ตอนนั้นแบการิมกลับมาบ้าน แล้วผู้ใหญ่บ้านชวนให้ไปเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่ ก็พอ
จะมีเงินมาซื้อของพวกนี้ได้ ไม่ต้องขอที่บ้านก็ไม่มีใครสงสัย

افابيللا مغيشف بايق، مك واغ فون هابيس بايق. تاكوت ايبو باف اكن تاھو كران ايغ ماسيه
لاكي ممينتا دري مريك. لالو كلوار دري فوندوق دان تيغكل د رومه. ايغتكن جاوه درفد
كاون-كاون اكن داقت برهنتي، تنافي د رومه فولا بركاون دغن كاون بيغ ترناكيه داده جوكا.
كالي اين ايغ ليهت كاون ممباوا ساتو بندا برورنا فوتيه دايسينك دالم ستراو مينومن. كتنيك ايت
ايغ كريم دسوروه منجادي تيمبالن فغھولو كامفوغ، اد سديكييت واغ اونتوق داقتكن بندا ترسبوت
دغن تيباد دشكي اورغ توات.

“แล้วไม่ต้องใช้เข็มฉีดยาเหรอ ทำไมไม่เห็นบางคน
เขาใช้เข็มกัน” ลากาม ใจก็คิดไปถึงวันที่เห็นแบนัน
ใช้เข็มฉีดยากับเพื่อนๆ ในป่าที่มาเลเซีย แบการิม
อธิบายว่าตอนแรกแบกก็ได้ใช้เข็ม แต่ต่อมาของ
(เฮโรอิน) หายากขึ้น ได้มาน้อยก็ต้องใช้ให้คุ้มค่า
ของน้อยสูบแล้วไม่เมา ฉีดเข้าเส้นเลยจะได้เมา
ครั้งแรกที่ฉีดเพื่อนฉีดให้ แบทำไม่เป็น ตอนนั้น
อยากยามาก มันปวดร้าวกระดูกไปหมดทั้งตัว...
ทรมาณจริงๆ ไม่สนใจแล้วว่าเข็มใคร สะอาดไหม
ต้องการได้ยาอย่างเดียว โดนเข้าเข็มเดี๋ยวนอน
ยาวเลย รู้สึกมีความสุขมาก

หลังจากนั้นก็ฉีดตลอด ถ้าฉีดที่บ้านแบการิมมีเข็ม
ของตัวเอง เพราะทำงานร่วมกับบอส. ทำให้หาเข็ม
ไม่ยาก แต่เวลาไปบ้านเพื่อนก็ใช้เข็มของเพื่อน
เพราะถ้าพกไปแล้วถูกตำรวจตรวจไม่รู้จะตอบยังไง
ฉีดหนักเข้าก็เริ่มทำงานไม่ได้ เพื่อนที่เป็นตำรวจก็
เริ่มมาถาม ผู้ใหญ่บ้านก็มาคุย แม่กับพ่อเริ่มรู้เลย
ส่งแบการิมไปทำงานที่ซาอุ หวังหักดิบ ให้เลิกยาได้
ช่วงแรกทรมาณมากปวดท้อง ปวดตัว เพราะไม่ได้
ใช้ยาเลยกลัวถูกจับ กฎหมายเขาแรงมาก แต่เขาก็มี
เยอะนะ ที่นั่นเหมือนบ้านเรา แบอยู่ 3 ปี เลิกยาได้



“تيدق هاروس مغكونا جاروم سونتيك؟ مغائف لا ليهت سستغه مريك مغكونا جاروم سونتيك؟” لا تان
سمبيل برفيكير ترايغت سماس ايغ ن فرنه فاكي جاروم دغن كاونث دماليسيا.

ايغ كريم بركات بهاو مولاً- مولاً دي تيدق مغكوناكن جاروم سونتيك ، کران سکارغ هيروءين سماكين
سوسه اوننوق داغت. افابيلا سديکيت سهاج ايغ داغت دجاري، مک مستي مغكونان دغن ساغت بر هرکا.
داده سديکيت افابيلا دهيسف تيدق اکن مابوق، تتافي افابيلا مغكوناکن جاروم اي اکن مابوق. فر تام کالي
کاون ايغ ايغ مپونتيکن، کران ايغ تيدق قنڊاي. کتيک ايت ايغ ساغت فر لوکن داده، راس ساکيت دالم تولغ
ساغت سيکسا. ايغ تا قنڊولي تنتغ کبرسيهن جاروم سونتيکن، سياف ايغ قوپا، هان ايغين داقتکن داده سهاج.
هان ساتو جاروم سهاج، تر تيدور فنجغ لامان. ايغ مراسا ساغت بهاکيا.

کمودین ابغ سللو مغمبیل سونتیکن. کالو میونتیق د رومه، ابغ اد جاروم فریبادی. کران ابغ
 بکرجا سام دغن اهلي سوکاریلون کامفوغ، تنافی بیلا فرکی کرومه کاون ابغ اکن گونا جاروم
 دغن کاون. کران جک ممباوا کمان- مان اکن دفریقا اولیه فولیس. اقبیلا مغمبیل سونتیکن دغن
 بابق، مک نیدق بولیه بکرجا. ساورغ کاون سباکای فولیس دان کتوا کامفوغ مولا سغکا دان داغ
 اونتوق فریقا. اقبیلا امق دان ایه مولا تاهو، مریک مهنتر ابغ کریم بکرجا ک نگارا سعوي
 عربیا سوفای برهنتي داده. قد مولاث ساغت سیقا، ساغت ساکیت فروت، ساکیت سلوروه توبوه
 بادن سبب نیدق مغمبیل داده لاکي کران تاکوت کنا تخکف، اوندغ- اوندغ نگارا ایت ساغت برات،
 تنافی د سان تردافت جمله داده بغ بابق سام دغن د تمقت کیت. ابغ تیغکل د سان سلاما 3 تاهون
 سهیغک دافت برهنتي کتاکیهن داده.



กลับจากซาอุดีก็ได้ใช้เฮโรอินแล้ว แต่มีกินยาแก้ไอบ้างลูกเม็ด (ไซแลม) บ้างบางครั้ง ตอนนั้นสุขภาพเริ่มแย่มากไอ เจ็บคอ ปวดท้อง เมื่อยตามตัว ไปทำงานไม่ได้เลย ไปหาหมอที่อนามัยหลายครั้ง น้ำหนักลดลงเหลือ 40 กิโลกรัม จนหมออนามัยส่งตัวไปโรงพยาบาล เขาว่าเป็นวัณโรค ให้กินยา 6 เดือน พอหายหมอก็ให้ตรวจเลือด คราวนี้เจอว่าติดเชื้อเอชไอวี

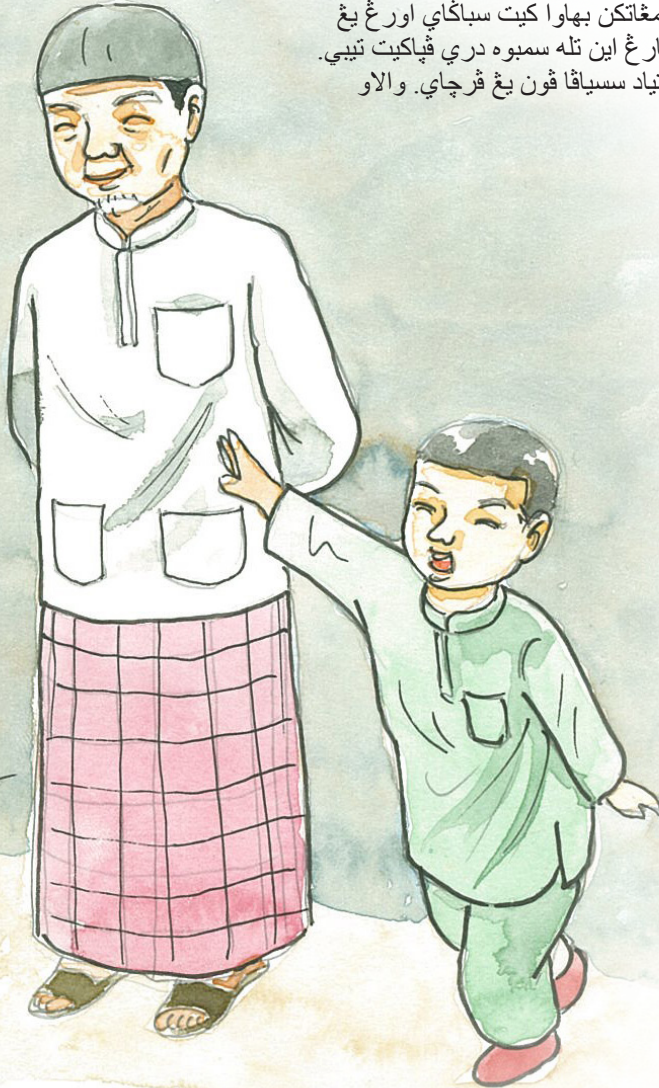
ตอนที่แบการิมป่วยหนัก ใครก็ว่าต้องเป็นเอดส์แน่ๆ แต่พอหายจากวัณโรค น้ำหนักขึ้นดูปกติเขาก็ลืมไปแล้วว่าเคยคิดว่าเราเป็นอะไร จนวันนี้ก็ยังไม่มีการรู้ว่าแบการิมเป็นอะไร “อายนะ กลัวด้วย กลัวเขาว่าเราเป็นคนบาป ไม่กล้าบอก แต่ตอนหายจากวัณโรคแล้ว ก็ลองไปบอกคนอื่นๆ ดู ไม่มีใครเชื่อ แบก็ดีใจ”



افابىلا قولغ دري سعودي عربيا ابغ تيدق مغمبيل هيروءين لآخي، چوما مغمبيل قىل اوبت باتوق اونتوق ببراڤ ماس سهاج. كتيك ايت كصيحتن سماكين تروق، باتوق، ساكيت دالم تىغق، ساكيت فروت، ساكيت سلوروه توبوه بادن دان تا بوليه بر كرجا. مك ابغ فون فركي برجومقا دغن دوكتور ببراڤ كالي. برت بادن تورون سمفاي 40 كيلوگرام سهيغك دوكتور مغمبتر كرومه ساكيت. دوكتور مغانكن تركنا قياكيت تيبى دان سوروه ماكن اوبت سلاما 6 بولن. افابىلا سمبوه، دوكتور فريقسا داره حاصليلن ابغ كنا وىراس هيو.

كتيك ابغ كريم ساكيت برت، سما مغانكن بهوا ابغ ترچىكت قياكيت ايدس، تنافي افابىلا سمبوه دري قياكيت تيبى، برت بادن فون مولا منيغكت سهيغك ترلوقا تننغ قياكيت يىغ فرنه ددرينا. سهيغكا هاري اين فون تباد سسياقا يىغ تاهو تننغ قياكيت ابغ.

”مالو دان تاكوت جوكا، تاكوت مريك مغانكن بهوا كيت سباكاي اورغ يىغ بردوسا. تا براني ممبريتاهو، تنافي سكارغ اين تله سمبوه دري قياكيت تيبى. ابغ ممبريتاهو كهد كاون-كاون، تنافي تباد سسياقا فون يىغ فرچاي. والو باكامانافون ابغ ساغت كمبيرا.“





กะเมาะถามว่า “แล้วเวลาแบการิมกินยา ลูกๆ ไม่สงสัยเหรอ” แบการิมบอกเขาว่ากินยาบำรุง “ยังไม่อยากบอกลูก ไม่รู้จะบอกเขายังไง พี่ชายน้องสาวแบก็ยังไม่บอก แแบยังไม่อยากให้รู้ ตอนนี้อถ้าให้บอกคนไกลๆ ได้ เช่น มาทำงาน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนแบบนี้ได้ แต่ให้บอกคนแถวบ้านไม่เอา อายุไม่เท่ากลัวเขารังเกียจ”

หลังจากแบการิมเล่าเรื่องจบ กะเมาะพูดขึ้นมาว่า “ตั้งแต่สมัยแบการิมเป็นวัยรุ่นจนถึงวันนี้ ก็ยี่สิบสามสิบปีแล้ว ยาเสพติดยังคงมีในหมู่บ้าน และดูจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เด็กรุ่นใหม่ก็ยังคงใช้เข็มฉีดยาแบบที่แบใช้กับเพื่อนไซ้ใหม่ แล้วเชื้อเอชไอวีมันจะระบาดไปแค่ไหนละเนี่ย เมาะเป็นห่วงลูกๆ หลานๆ จริงๆ เขาจะรอดพ้น ยาเสพติด และการติดเชื้อไปได้ไหมแบ”

แบการิมได้แต่ส่ายหน้า ไม่มีคำตอบให้กับกะเมาะ ทั้ง 4 คนได้แต่ถอนหายใจ แต่ละคนได้แต่นึกไปถึงลูกๆ ของตัวเอง

كَأ مَه بَرْتَانْ،

”كَتِيكْ اِبْغِ كَرِيْمِ مَآكِنِ اَوْبِتْ، اِدَاكِهْ اِنُقْ - اِنُقْ تَيِدُقْ حَيْرَانْ ؟”

اِبْغِ كَرِيْمِ مَنجَوَابْ،

”اِبْغِ تَيِدُقْ اِبْغِيْنِ لَآكِي مَرِيكْ تَاهُوْ، اِبْغِ تَيِدُقْ تَاهُوْ بَاكَآيْمَانَا جَارَا اَوْنَتُوْقْ مَمْبَرِيْتَاهُوْ مَرِيكْ. جِكْ مَمْبَرِيْتَاهُوْ

اَوْرُغْ يَبْغِ بَرَادَا جَاوَهْ، تَيِدُقْ مَغَآفْ. تَتَاْفِيْ جِكْ جَيْرِنِ دَانَ اَوْرُغْ دَ كَامْفُوْغْ تَاهُوْ، مَرِيكْ اَكْنَ مَمْبَنجِيْ.”

سْتَلَهْ اِبْغِ كَرِيْمِ مَنجَرِيْتَاكْنَ تَنْتَعْ دَيْرِيْنْ، كَأ مَه فَوْنِ بَرْتَانْ،

”سَمْنَجُقْ اِبْغِ كَرِيْمِ رَمَآجِ سَهِيْغْكَآ سَكَارُغْ كِيْرَا - كِيْرَانْ 23 تَاهُوْنِ. دَادَهْ مَآسِيَهْ لَآكِي تَرْدَاقْتْ دَ كَمْفُوْغْ دَانَ سَمَاكِيْنِ بَآبِقْ جَوْمَلَهْنْ. اِدَكِهْ فَمُوْدَا جَنْرَآسِيْ بَارُوْ اَيْنِ مَآسِيَهْ لَآكِي مَغْكَوْنَا سَوْنَتِيْكْنَ سَفْرَتِيْ يَبْغِ دَكُوْنَاكْنَ اَوْلِيَهْ

اِبْغِ؟ جِيكْ بَكِيْتُوْ، بَرَاْفْ بَآقْشْ اَيْدِسْ اَكْنَ دَجْجَكِيْتِيْ. كَأ مَه بَنْر - بَنْر مَرَاْسَا بِيْمَبْغْ تَرَهَادْفْ اِنُقْ چُوْچُوْ. اِدَكِهْ

مَرِيكْ اَكْنَ بِيْبِيْسْ دَرْفُدْ دَادَهْ دَانَ اَيْدِسْ ؟”

اِبْغِ كَرِيْمِ مَغْيَلِيْغْ كَفَالَاثْ دَغْنَ تِيَادْ جَوَآفْنِ. سَمُوَا هَاثْ مَمْفُوْ مَغْلُوَهْ. سَمُوَا بِيْمَبْغْ تَرَهَادْفْ اِنُقْ - اِنُقْ مَرِيكْ.

นับจากวันที่ได้คุยกับกะทั่งสองและแบการิม ลาก็ได้
 แต่กลับมานั่งครุ่นคิด เอตส์มากก็วิถีชีวิตของเรา
 มานานโดยที่เราไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลย
 แล้วเราจะทำอะไร ไม่ให้ญาติพี่น้องและลูก
 ของเรากำลังเติบโตไปเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอชไอวี
 นี้ละ ดูเหมือนว่า ทุกคนกว่าจะรู้ว่าเอตส์ใกล้ตัว
 ก็ต่อเมื่อติดเชื้อไปแล้ว แล้วเราจะคุยกับคน
 ที่เรารักได้อย่างไร?

วันนี้ลาก็ยังคงนั่งครุ่นคิดถึงคำถามต่างๆ นั้่นอยู่
 ได้ต้นประตูต้นเดิม จนกะยะ กะเมาะ และแบการิม
 ซีมอเตอร์ไซด์มาจอดข้างๆ พร้อมด้วยขนมและ
 น้ำหวาน ลายิ้มรับกะและแบ พร้อมกับเอ่ยถามสิ่ง
 ค้างคาใจ “กะ เราไม่อยากจะให้คนที่เรารักไม่ว่าจะเป็น
 พี่น้อง ลูกของเราเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เราไม่อยากจะ
 เป็นเหมือนพวกเขา แล้วเราจะป้องกันคนของเราอย่างไร?”

سمنچ دافت بريچارا دغن دوا اورغ كلكق دان دغن
 ابغ كريم، لا اجف كالي برفيكر. تله لاما ايدس
 ممغاروهي هيدوف كيت دغن نيداد ساغا- سغا.
 افاهه بغ هاروس كيت لاکوكن؟ اكر سموا دالم كلواركا
 كيت نيدق ترليبت دالم فياكيت ايت. نمقن مريك بغ
 دجغكيتي فياكيت اين اكن مغتاھوي افابيللا تله ترججكيت.
 باكاماناكه كيت اكن بيچارا دغن اورغ بغ كيت سايعي؟”

ھاري اين، لا ماسيه لاکي برفيكر تنتغ فرتيان - فرتيان
 د باوه فوكوق سنا بغ دولو. سهيغكا كا يه،
 مه دان ابغ كريم باوا موتوسيكل داتغ دان دودوق د نغيث
 سمبيل ممباوا كويه دان اير سيرف. لا سپوم تر هادف
 كداتاغن سموا سرتا برتان اف بغ ماسيه لاکي ترلغت
 دهاتين،

”كا، كيت نيدق ايغينكن اورغ بغ دسايعي نيدق كيرا ادق
 برادق كيت اتاو فون انق- انق كيت منجادي سقرت كيت.
 باكامانا چارا اونتوق كيت مليندوغي مريك؟”



คำถามของลาทำให้ทุกคนเงิบ เพราะทุกคนก็รู้สึกเหมือนกัน แต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี กะมะเนิ่งคิด สักครู่แล้วบอกว่า “ที่พวกเราติดก็เพราะเราไม่เคยคิดว่าเราจะติดเชื้อ เราประเมินความเสี่ยงผิดพลาด เราไม่รู้ว่ามีเชื้อเอชไอวีหรือเชื้อเอชไอวีคืออะไร เราไม่เคยคิดว่าจะมีเชื้อเอชไอวีในชีวิตของเรา เราคิดว่าเป็นโรคของคนสำส่อน คนผิดศีลนา นี่แหละทำให้เราคิดว่าเอชไอวีเป็นเรื่องไกลตัว เรากลัวว่าคนที่เรารักก็จะติดเหมือนเรา และจะไปเสี่ยงโดยไม่คาดคิดและจะติดเชื้อเหมือนพวกเรานะสิ”

กะยะเพิ่มเติมว่า “คนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นโรคนี้แล้วจะดูออก ดูจากตุ่ม ผอมและป่วย บางคนก็เข้าใจว่าเมื่อตรวจเลือดแล้วไม่มีเชื้อก็สบายใจแล้ว ซึ่งจริงๆ เราก็จเจอผู้ติดเชื้อหลายคนที่ไม่ตรวจเลือดก่อนแต่งงาน แต่เมื่อนานๆ ไปก็ไว้ใจคิดว่าตรวจเลือดมาแล้ว แต่สุดท้ายก็ต้องติดเชื้อ บางคนไปตรวจเลือดก่อนแต่งงานแล้วผลเลือดออกมาว่าติดเชื้อก็กลัว ไม่กล้าบอกคนที่เราจะแต่งงานด้วยอีก ขนาดคนที่แต่งงานแล้วจะบอกกันยังยากเลย”

ลาจึงสรุปว่า “ที่ผ่านมาเราแทบจะไม่ว่าทุกคนอาจจะมีโอกาสเสี่ยงต่อโรคนี้เลย”

กะยะว่า “ถึงรู้เราก็กะเมินพลาดหมด ดูอย่างกะคิดว่าอายเลียมามาเป็น 10 ปีคงไม่เป็นไร แต่ก็ไม่ใช่ และอีกอย่าง ถ้ายังคิดว่าคนที่ติดเชื้อเอชไอวีเป็นคนไม่ดี สำส่อน ใครละจะกล้าเล่าเรื่องให้คู่ของเราฟัง มันยากนะ”

แบการิมพูดด้วยสีหน้าเคร่งขรึมว่า “คนอื่นๆ เห็นว่าแบเป็นคนสุภาพ เรียบร้อย เคร่งครัดในศาสนา ไม่เคยมีเมียมาก่อน บอกใครก็ไม่เชื่อว่าติดเชื้อ ทั้งที่บางคนก็รู้ว่าแบเคยใช้ยาเสพติด”

กะมะเนเสริมว่า “กะก็เห็นเขาเป็นคนดี ไม่เคยเหลวไหล แข็งแรงดี ทำให้ไม่เคยคิดว่าเขาจะมีเชื้อ”



فرتاپان لا ممبوات سموا ديام ديري، کران سموا فون راس سفرتي ايت جوگا. تتافي تيدق تاهو اف يغ هاروس بوات. کا مه برفيکير سجنق کمودين دي برکات،
”کيت ترچگکيت فپاکيت اين کران کيت تيدق فرنه فيکير بهوا کيت اکن ترچگکيت. کيت تله ساله دالم منيلايکن حال اين. کيت تيدق تاهو افاکه فپاکيت اين دان افاکه هيؤ. کيت تيدق فرنه فيکير بهوا فپاکيت اين اکن المي اوليه هيدوؤ کيت. کيت چوما برفيکير فپاکيت اين اوننوق اورغ يغ برزنا. اينله فرکارا يغ ميبیکن کيت ترچگکيت. ايدس اداله فرکارا يغ ساغت جاوه دغن کيت. کيت تاکوت اورغ- اورغ لاین جوگا اکن برفيکير سفرتي کيت دان اکن منريما ريسیکو يغ تيغغي دغن تيدق دسغا- سغا.“

کا يه منمبهکن لاکي،
”اورغ راماي ساله فهم دان مغلککن جک ترچگکيت فپاکيت اين اکن داقت ليهت تندا - تنداؤ. دري بوکو لالي، کوروس سرتا ساکيت برت. سستغه مريک افابيلامريقسا داره دان حاصليل تيدق دجگکيتي، مريک راس تنغ. سينرن اد جوک راماي مريک يغ ممريقسا داره سلوم کهوين، تتافي لاما- کلامان مريک جوک دجگکيتي فپاکيت اين. اد جوک مريک يغ ممريقسا داره سلوم برکهوين دان حاصليل دجگکيتي ايدس، دي تيدق براني اوننوق ممبريتاهو اورغ يغ اکن دنکاحين. سداغکن اورغ يغ تله کهوين فون سوکر دان تيدق براني اوننوق ممبريتاهو کفد فاسغن“

لا ممبوات کسيمفولن بهوا،
”يغ تله لالو کيت همغير تيدق تاهو بهوا سموا اورغ اد ريسیکو ترهادف جگکيتن فپاکيت اين.“
کا يه برکات،
”جک کيت تاهو فون کيت جوگا منيلايکن دغن ساله. سفرتي کا، کا فيکير بهوا جيد تله برهنتي مغييسف داده سلاما 10 تاهون موغکين تياد افاکه، تتافي اي بوکن سفرتي ايت. ساتو فرکارا لاکي، جک کيت هان سغا بهوا مريک يغ دجگکيتي فپاکيت اين اداله اورغ يغ جاهت، اورغ يغ سوک برزنا، مک سيافاکه يغ براني اوننوق ممبريتاهو کفد فاسغن. اي امت سوکر.“
ايغ کريم برکات دغن اير موک يغ سديه،

”اورغ لاین برفيکير بهوا ايغ اداله اورغ يغ بابک هاتي، کوات دالم حال اکام، تيدق فرنه فوپا استري. ايغ ممبريتاهو کفد سسيافا فون تياد اورغ يغ فرچاي. سداغکن اد بيراف اورغ جوگا يغ مغانهوي بهوا ايغ فرنه مغمبيل داده.“

کا مه منمبهکن لاکي،
”کا جوگا نمفق دي اداله اورغ يغ باءيک، تيدق فرنه جاهت، صيحت. تيدق فرنه ترفيکير بهوا دي دجگکيتي فپاکيت اين.“

ทั้ง 4 คนช่วยกันคิดว่าเช่นนั้นแล้วเราจะหาทางป้องกันการติดเชื้ออย่างไร เมื่อคนมักจะมีประณามความเสี่ยงผิดพลาด และยังไม่สามารถที่จะพูดคุยเรื่องความเสี่ยงในอดีตให้กับคนที่เราจะต้องใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยให้เข้าใจได้ จนท้องฟ้าเริ่มมืดแล้ว กะยะจึงหันไปถามลาว่า “ผ่านมามากหลายเดือน ลาฟังเรื่องของพวกเราและคนอื่นๆ ในกลุ่มผู้ติดเชื้อแล้วรู้สึกยังไงบ้าง”

ลานิ่งคิดแล้วบอกว่า “เมื่อก่อนลาไม่รู้จักโรคนี้เลย ไม่คิดว่าจะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวขนาดนี้ ไม่เคยคิดว่าจะมีคนอื่นๆ เป็นโรคนี้เหมือนกัน นึกว่าเราเป็นคนเดียว พอรู้ว่าเป็นโรคนี้แล้วก็นึกเอาเองว่าต้องตายแน่ๆ ทั้งกลัวคนจะรังเกียจ แต่พอรู้เรื่องของกะกับแบก็สบายใจขึ้น เพราะอย่างน้อยก็เห็นว่ากะและแบก็แข็งแรงดี และยังมีคนอื่นอีกมากที่เข้าใจคนที่เป็นโรคนี้ ถึงยังไงลาก็คงต้องขอเวลาทำใจอีกสักนิดนะกะก่อนจะบอกคนอื่นว่าลาเป็นอะไร”

กะเกาะว่า “แล้วแต่ลาเถอะ อย่างที่กะเกาะว่า เงื่อนไขชีวิตของเราไม่เหมือนกัน กะและแบคงบอกไม่ได้หรอกว่า ลาต้องทำอะไร หรือควรทำอะไร ทั้งหมดขึ้นอยู่กับลาเองจ๊ะ”



سموا 4 اورغ ماسيغ- ماسيغ برفيکير بهاوا جکالو بکيني، باکايما ناکه چارا اونتوق کيت مليندوغي دري فپاکيت اين. کران راماي يغ منبلاين دغن ساله دان تيدق بريجارا تنتغ ريسیکو دري ماس سيلم کفد فاسغن هيديو ف کيت. لاغي ت مولا کلف. کا يه برتاش کفد لا،

”تله ببرا ف بولن ماس برلالو، افاکه فراسان لا ستله مندغر چريتا دري کامي دان دري مريک يغ دجغکيتي فپاکيت اين؟“
لا ترمنو غ، کمودين دي برکات،

”دولو لا تيدق فرنه مغرتي تنتغ فپاکيت اين، تيدق ترفيکير اي امت دکت دغن کيت، تيدق فرنه ترفيکير بهاوا اورغ لاین جوک دجغکيتي اوليه فپاکيت اين. لا فيکيرکن هان لا ساورغ سهاج يغ ترجغکيت. افابيلادافت تاهو بهاوا لا دجغکيتي فپاکيت اين، لا مراسا تاکوت دان فستي اکن ماتي تيدق لاما لاگي. سرتا تاکوت اورغ لاین اکن ممبني، تتاق افابيلادافت تاهو بهاوا کا دان ابغ جوک سفرتي لا، لا مراسا سماکين لکا کران ابغ دان کا فون صيحت دان کوات. ماسيه اد راماي لاگي مريک يغ فهم تنتغ فپاکيت اين. والو باکايما فون، مو غکين مستي مغمبيل ماس لاگي سبلوم لا ممبريتاهو تنتغ فپاکيت لا اين.“

کا مه برکات،

”تسرره اتس ديري لاله، سفرتي يغ کق بریتاهوکن. هيديو ف کيت اين تيدق سام، کق دان ابغ تيدق موغکين اکن بریتاهو افاکه يغ لا هاروس لاکوکن. سموان ترفولغ د اتس ديري لا سنديري.“





ลมแรงพัดมาอีกครั้ง หอบเอาดอกประดู่พัดไปรอยปลิวลงมา ทั้ง 4 คน
ต่างรำลา และแยกย้ายกันเดินทางกลับบ้าน บนถนนที่อาบไปด้วย
กลีบประดู่สีเหลือง ราวกับจะยืนยันกับทั้ง 4 คนว่า แม้บนเส้นทาง
จะมีหลุมบ่อและขากหนาม แต่ก็ไม่ได้รังไร้กลีบดอกไม้งามเสมอไป

سکالی لاکھی اغین برتیوف درس، مٹکوگورکن بوغا سنا دري اتس
فوکوق جاتوه کباوه دغن فر لاهن. سموا 4 اورغ بر فیسه اونتوق قولغ
کرومه ماسیغ- ماسیغ. دجالن یغ دتابوری دغن ککونیغن بوغا سنا،
سأوله - اوله میقینکن مریک 4 اورغ بهاوا، بیارفون جالن این برلوبغ
دان دفتوهی دوری، تنافی ای تیدق موغکین اکن سوپی درفد بوغا- بوغا
یغ چنتیق دان اینده اونتوق سلاما-لاما.





“...เราไม่เคยคิดว่าจะมีเอดส์อยู่ในชีวิตของเรา เราคิดว่าเป็นโรคของคนสำส่อน คนผิดศีลนา นี่แหละทำให้เราคิดว่าเอดส์เป็นเรื่องไกลตัว เรากลัวว่าคนที่เรารักก็จะคิดเหมือนเราแล้วจะไปเสี่ยงโดยไม่คาดคิดและจะติดเชื้อเหมือนพวกเรานะสิ...”

“...คนใกล้ๆ บ้านที่กะเข่าอยู่ก็เริ่มพูดกันว่าเขาเป็นเอดส์ แต่ไม่มีใครอยากเชื่อ เพราะเห็นว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาเขาเป็นคนดี ไม่เคยเหลวไหล”

“...เขาไม่คิดว่าตัวเองจะติดเชื้อ ตลอดทางก่อนถึงบ้าน ยี่ได้แต่พูดกับกะยะซ่า ว่าถ้ารู้ก่อนคงไม่แต่งงานกับกะยะ...”

“... ตั้งแต่แต่งงานกันกะก็ไม่เคยขอให้เขาใส่ถุงยาง สามีภรรยาทั่วไปถ้าอยู่ๆ ฝ่ายหนึ่งมาบอกให้ใส่ถุงยางก็จะทำให้คู่เริ่มสงสัยแล้วว่าติดเชื้อ สำหรับมุสลิมถ้าพูดถึงเรื่องการใส่ถุงยางเป็นเรื่องยากมาก เพราะเข้าใจกันว่าขัดกับหลักการศาสนา...”

“...คนแถวบ้านเขารู้ว่าเราป่วย ตอนนั้นผอมมาก คนก็พูดกันให้เราได้ยินว่าเดี๋ยวก็ตาย ไม่นานหรอก แต่ตอนนี้กะยะยังมีชีวิตอยู่ สุขภาพดีขึ้น...”

“...ยังไม่อยากบอกลูก ไม่รู้จะบอกเขายังไง พี่ชายน้องสาวแบก็ยังไม่บอก แบยังไม่อยากให้รู้ ตอนนีถ้าให้บอกคนใกล้ๆ ได้เช่นมาทำงาน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนแบบนี้ได้ แต่ให้บอกคนแถวบ้านไม่เอา อายุไม่เท่ากลัวเขารังเกียจ...”

